

Miehiin kohdistuva seksuaaliväkivalta

**Kirjallisuuskatsaus miehiin kohdistuvasta
seksuaaliväkivallasta**

Sara Heiskanen

10/2024

Opinnäytetyö / poliisi (AMK)

Tiivistelmä

TEKIJÄ:	Sara Heiskanen
OPINNÄYTETYÖN NIMI:	Miehiin kohdistuva seksuaaliväkivalta. Kirjallisuuskatsaus miehiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta
OPINNÄYTETYÖN MUOTO:	tutkimuksellinen
JULKISUUSASTE:	julkinen
OHJAAJA:	Peter Liski & Jasmin Kaunisto
TUTKINTO:	poliisi (AMK)
SIVUMÄÄRÄ:	30
TARKASTUSKUUKAUSI JA -VUOSI:	10/2024
AVAINSANAT:	seksuaalinen väkivalta, sukupuolistunut väkivalta, leimaantuminen, uhri

Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus tutkia seksuaalista väkivaltaa miesuhrien näkökulmasta. Tarkoituksena opinnäytetyöllä on tuottaa tietoa miesten kokemasta seksuaaliväkivallasta. Opinnäytetyössä tutkitaan, millaisia piirteitä liittyy miehiin kohdistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan ja kuinka se vaikuttaa miesuhreihin. Tutkimukseen käytettyjä artikkeleita on haettu pääosin Google Scholar-hakukoneen avulla. Opinnäytetyössä on käytetty tutkimusmenetelmänä kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Tutkimuskysymyksiin on etsitty vastauksia aiheesta löytyvien suomen- sekä englanninkielisten kirjallisuuksien avulla.

Tutkimuksessa havaittiin, että seksuaaliväkivallan tekijöinä ovat sekä miehet että naiset. Useimmiten tekijä on uhrille tuttu henkilö. Useassa tapauksessa päihteet ovat osa seksuaaliväkivallan kokemuksia. Seksuaalisen väkivallan tapaukset sisälsivät muun muassa fyysistä väkivaltaa sekä esimerkiksi sanallista uhkailua. Seksuaalisen väkivallan muodoista eniten esille nousi esimerkiksi seksiin pakottaminen sekä erilaiset ei-toivotut hyväilyt, pussailut ja koskettelut.

Tutkimuksessa havaittiin lisäksi, että seksuaaliväkivallalla on miesuhrille monenlaisia sekä fyysisiä että psyykkisiä vaikutuksia. Tutkimustuloksissa miesuhrien leimaantumisen pelko koetun seksuaaliväkivallan seurauksena nousi usein esille. Osa miehistä pelkäsi homoseksuaaliksi leimaantumista ja osa maskuliinisuuden heikentymistä seksuaaliväkivallan uhriksi joutumisen vuoksi. Tutkimuksessa nousi lisäksi ilmi, että vahvat sukupuolikäsitteet, kuten että miehen tulisi olla vahva ja pärjätä, ovat syvälle juurtuneita ja aiheuttavat osaltaan leimaantumisen pelkoa miesuhreille.

Abstract

AUTHOR:	Sara Heiskanen
TITLE OF THESIS:	Sexual violence against men. Literature review on sexual violence against men
TYPE OF THESIS:	research-based thesis
PUBLICITY:	public
SUPERVISOR:	Peter Liski & Jasmin Kaunisto
DEGREE:	Bachelor of Police Services
NUMBER OF PAGES:	30
MONTH AND YEAR OF REVIEW:	10/2024
KEYWORDS:	sexual violence, gender-based violence, stigma, victim

The purpose of this thesis is to investigate sexual violence from the perspective of male victims. The purpose of this thesis is to produce information about sexual violence experienced by men. The thesis examines what characteristics are associated with sexual violence against men and how it affects male victims. The articles used in the study were mainly searched using the Google Scholar search engine. A descriptive literature review has been used as a research method in this thesis. Answers to the research questions have been sought with the help of Finnish and English literature found on the subject.

The study found that the perpetrators of sexual violence are both men and women. Most often, the perpetrator is a person known to the victim. In several cases, intoxicants are part of the experiences of sexual violence. Cases of sexual violence included physical violence and, for example, verbal threats. Among the forms of sexual violence, for example, forcing to have sex and various types of unwanted fondling, kissing and touching emerged the most.

The study also found that sexual violence has many physical and psychological effects on the male victim. In the research results, the fear of male victims being stigmatized as a result of perceived sexual violence often came up. Some of the men were afraid of being labeled as homosexual, and some of them were afraid of the weakening of the masculinity due to being a victim of sexual violence. The research also revealed that strong gender concepts, such as that man should be strong and succeed, are deeply rooted and contribute to the fear of stigmatization in the male victims.

Sisällys

1 Johdanto	5
2 Teoria-osa.....	6
2.1 Väkivalta.....	6
2.2 Seksuaaliväkivalta	6
2.3 Sukupuolistunut väkivalta	8
2.4 Seksuaalirikos	9
2.5 Miehiin kohdistuva väkivalta	9
3 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset	10
4 Tutkimuksen toteuttaminen	10
4.1 Kirjallisuuskatsaus	10
4.2 Sisäänotto- ja poissulkukriteeri	11
4.3 Aineiston keruu.....	12
4.4 Aineiston analyysi.....	12
5 Tutkimustulokset	13
5.1 Miehiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan piirteet	13
5.2 Vaikutukset seksuaaliväkivallan miesuhrille	17
6 Johtopäätökset.....	21
7 Pohdinta.....	23
7.1 Luotettavuus ja eettisyys	24
7.2 Jatkotutkimukset.....	25
Lähteet.....	27

1 Johdanto

5 538 seksuaalirikosta ilmoitettiin poliisille vuonna 2022 (poliisi, luettu 24.8.2024). Uusi seksuaalirikoslaki astui voimaan 1.1.2023, jonka myötä tuli uusia rikosnimikkeitä sekä esimerkiksi raiskauksen tunnusmerkistö muuttui niin, että uhrin oma tahto ja suostumus on keskeisiä raiskauksen määrittelyssä. Lakiuudistuksen myötä ihmisten seksuaalinen itsemääräämisoikeus paranuu. (Oikeusministeriö, luettu 24.9.2024.)

Valta-osa seksuaaliseen väkivaltaan liittyvistä tutkimuksista on tehty näkökulmasta, jossa nainen on uhri ja mies on tekijä. Tilastojen valossa naiset kokevat enemmän seksuaalista väkivaltaa kuin miehet. Kuitenkin myös miehet kokevat seksuaalista väkivaltaa. (THL, päivitetty 2.7.2024.) Suomessa tapahtuu noin 6 000–10 000 raiskausta vuodessa poliisin arvion mukaan, joista suurinta osaa ei ilmoiteta. Seksuaalirikollisuus on valtavaa piilorikollisuutta, joka koskee miehiä, naisia ja muun sukupuolisia yhtä lailla. Häpeä ja syyllisyys voi vaikeuttaa avun hakemista ja erityisesti miehillä siihen liittyy viha itseään kohtaan sekä epäonnistumisen kokemus itsensä puolustamiseen liittyen. Homoseksuaalisia uhreja voidaan lisäksi syyllistää seksuaalisensuuntautumisen vuoksi. Tunneilmaisun säätely ja kontrolli kuuluvat miehisyiden kulttuuriseen koodistoon, jonka myötä miehen kuuluu olla kova ja pärjäävä, eikä hän voi näyttää ulospäin heikkouttaan. (Aho, 2018).

Lisäksi varsinkin raiskaamiseen liittyy monia erilaisia myyttejä ja väärinkäsityksiä. Näitä ovat esimerkiksi se, että raiskaus tapahtuu vain nuorille, viehättäville naisille, useimmat raiskausväitteet ovat valheellisia sekä että mies vain voi raiskata ja vain nainen voi joutua raiskatuksi. (Vandiver ym. 52–56.) Nämä myytit ovat kuitenkin osoitettu virheellisiksi. Silti tällaiset uskomukset voivat olla osalla väestöä syvälle juurtuneita ja niistä ”pois oppiminen” voi olla haasteellista. Tällaiset myytit voivat luoda seksuaalirikosten uhreille ajatuksia, että heitä ei uskota, joten turha edes kertoa kenellekään asiasta, kuten poliisille. Seksuaalirikokset nähdään enemmän vieläkin naisiin kohdistuvina rikoksina, mikä luo miehille enemmän ajatusta siitä, että he ovat joutuneet ”naisellisen rikoksen” uhriksi. Miesten kokemaan seksuaaliväkivaltaan liittyy vahvasti maskuliinisuus ja etenkin tunne maskuliinisuuden heikentymisestä seksuaaliväkivallan seurauksena. Vahvat sukupuolikäsitteet, joiden mukaan miehen tulee pärjätä, vahvistavat maskuliinisuuden heikentymisen kokemusta miehillä.

Tutkimuksessa on tarkoitus selvittää, millaisia piirteitä on miesten kokemalla seksuaaliväkivallalla ja miten se vaikuttaa miesuhriin. Tutkimus rajataan koskemaan yli 18-vuotiaita miehiä ja siinä otetaan huomioon sekä miesten että naisten tekemä seksuaaliväkivalta. Tutkimus tehdään kirjallisuuskatsauksena ja aineistona käytetään aiheesta tehtyjä suomen- sekä englanninkielisiä artikkeleita.

Tutkimuksen aihe on valikoitunut omasta mielenkiinnosta aihetta kohtaa. Usein, kun puhutaan seksuaalirikoksista ja seksuaaliväkivallasta, on asetelmana usein se, että mies on tekijä ja nainen on uhri. Tutkimuksella on tarkoitus tuoda sekä itselleni että muille tietoa siitä, kuinka seksuaalirikokset ja seksuaaliväkivalta vaikuttavat miesuhriin. Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda lisäksi esille miesten kokemaan seksuaaliväkivaltaa sekä siihen liittyviä piirteitä, jotta tällaista väkivaltaa osataan tunnistaa. Tutkimuksen tarkoituksena on lisäksi tuoda ilmi, miten seksuaaliväkivalta vaikuttaa miesuhriin, jolloin voidaan huomata, että seksuaaliväkivallan kokemukset jättävät jäljen myös miesuhriin. Tutkimus on suunnattu kaikille aiheesta kiinnostuneille.

2 Teoria-osa

2.1 Väkivalta

Väkivalta ymmärretään usein voimankäytöllä uhkailemiseksi tai sen käyttämiseksi, mikä voi johtaa loukkaantumiseen, vammaan tai jopa kuolemaan (Council of Europe, luettu 15.10.2024). Väkivalta määritellään niin, että se on kontrollin, vallan tai fyysisen voiman tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista niin, että se kohdistuu toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään ja että tämä johtaa tai voi johtaa psyykkisen tai fyysisen vamman syntymiseen, perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen, kehityksen häiriytymiseen tai kuolemaan (Bildjuschkin ym. 2019, 5). Väkivaltaiset teot voivat luonteeltaan olla esimerkiksi henkisiä, fyysisiä tai seksuaalisia (THL, päivitetty 20.6.2024).

Väkivalta on kriminalisoitu Suomen rikoslaisissa (RL 39/1889). Väkivallan eri ilmenemismuotoja ovat fyysinen, taloudellinen, henkinen, kemiallinen ja seksuaalinen väkivalta sekä välineellinen ja kulttuuriin liittyvä väkivalta sekä erilaiset laiminlyönnit. Suomen laissa ei ole kuitenkaan määritelty esimerkiksi henkisen väkivallan käsitettä. (Tolvanen ym. 2023, 13–14.)

Eri väkivallan muodot lomittuvat ja yhdistyvät monesti niin, että sama henkilö joutuu joko samanaikaisesti tai ajan mittaan kohtaamaan useampia väkivallan eri muotoja. Väkivalta voi joskus alkaa hyvin hienovaraisena ja sitä voi olla vaikea tunnistaa väkivallaksi. Väkivalta voi esimerkiksi alkaa nimittelynä tai ihmissuhteista eristämisenä. Myöhemmin mukaan voi tulla esimerkiksi fyysinen väkivalta tai seksuaaliväkivalta. Väkivallan tekijä voi myös syyttää toista käyttäytymisestään, vaikka on päätenyt itse käyttämään väkivaltaa. (Nollalinja, päivitetty 30.4.2024.)

Väkivalta on hyvin moninaista ja sitä voidaan luokitella erilaisten luokitteluiden mukaan. Esimerkiksi ihmissuhteiden mukaan luokiteltuna on olemassa perheväkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa. Lisäksi väkivaltaa voidaan kuvata esimerkiksi väestöryhmän mukaan, kuten vammaisiin kohdistuva väkivalta. Väkivalta käsitteen yksi yleinen kuvaamistapa on kuvata sitä väkivallan ilmene-
mismuodon mukaan, kuten esimerkiksi henkinen tai fyysinen väkivalta. (Bildjuschkin ym. 2019, 5.)

Laajennettu käsitys väkivallasta ei sisällä ainoastaan suoraa väkivaltaista ”käyttäytymistä”, vaan myös rakenteellisen väkivallan, mitä ei usein tiedosteta. Rakenteellinen väkivalta oikeudettomista ja epäoikeudenmukaisista sosiaalisista ja taloudellisista rakenteista ja ilmenee esimerkiksi köyhyytenä. (Council of Europe, luettu 15.10.2024.)

Vuosittain yli 1.6 miljoonaa ihmistä maailmanlaajuisesti menettää henkensä väkivallan seurauksena. Ihmisistä, jotka kuolevat väkivallan seurauksena, useimmat ovat loukkaantuneita ja kärsivät erilaisista fyysisistä, seksuaalisista, lisääntymis- ja mielenterveysongelmista. Väkivalta on valtava taakka kansantalouksille terveydenhuollossa, lainvalvonnassa ja tuottavuuden menetyksessä. (Council of Europe, luettu 15.10.2024.)

2.2 Seksuaaliväkivalta

Seksuaalinen väkivalta on väkivaltaa, joka ilmenee tahallisena loukkauksena henkilön seksuaalista koskemattomuutta tai itsemääräämisoikeutta kohtaan. Termejä seksuaaliväkivalta ja seksuaalinen väkivalta voidaan käyttää synonyymeina toisilleen. Molempien termien käytössä on hyvä kuitenkin muistaa, ettei väkivallan kohteen näkökulmasta ole kyse seksuaalisesta kokemuksesta

tai teosta. (Bildjuschkin ym. 2019, 9.) Seksuaaliväkivallan määritelmä kuitenkin vaihtelee eri lain-säädäntöjen ja käytäntöjen mukaan. (AIHW, päivitetty 19.7.2024).

Seksuaaliväkivaltaa on joko tehty seksuaalinen teko tai yritetty seksuaalinen teko, johon henkilö ei ole antanut suostumustaan, tai sellaista henkilöä kohtaan tehty teko, joka ei voi antaa suostumustaan tai pysty kieltäytymään (Basile ym. 2014, 11). Seksuaaliväkivallan muotoja ovat esimerkiksi raiskaus avioliiton tai sukulaisuussuhteen sisällä tai tuntemattoman tekemänä, ei-toivotut seksuaaliset lähestymiset tai seksuaalinen häirintä sekä kieltäminen oikeudesta suojautua sukupuolitaudeilta tai käyttää ehkäisyä (Terveyskylä, luettu 12.7.2024). Seksuaaliväkivaltaa voi myös tapahtua niin, että tekijä pakottaa uhrin seksuaalisiin tekoihin kolmannen osapuolen kanssa (Basile ym. 2014,11).

Seksuaalinen väkivalta sisältää puutteen vapaaehtoisesti annetusta suostumuksesta, kuten myös sellaiset tapaukset, joissa uhri ei pysty ilmaisemaan suostumustaan tai pysty kieltäytymään. Suostumus on sanoilla tai teoilla ilmaistu vapaaehtoinen suostumus sukupuoliyhteyteen. Asioita, jonka vuoksi uhri ei pysty ilmaisemaan suostumustaan sukupuoliyhteyteen, voi olla esimerkiksi uhrin ikä, sairaus tai päihtyneisyys. Asioita, joiden vuoksi uhri ei pysty kieltäytymään sukupuoliyhteydestä, voi olla esimerkiksi fyysisen väkivallan käyttö tai sillä uhkaaminen, tai painostaminen. (Basile ym. 2014,11.)

Seksuaaliväkivaltaa voi esiintyä perhe- ja lähisuhdeväkivallan yhteydessä, kun sen tekijänä on esimerkiksi nykyinen tai entinen kumppani, poika- tai tyttöystävä, vanhempi tai sisarus. Seksuaalista väkivaltaa voi esiintyä osana pakottavaa kontrollia, missä tekijät käyttävät valta-asemaa hallitakseen toisia ihmisiä toistuvilla hyväksikäyttävillä käyttäytymismalleilla tarkoituksenaan luoda pelkoa ja riistää uhrin vapaus ja itsemääräämisoikeus. (AIHW, päivitetty 19.7.2024.)

Seksuaaliväkivaltaa voi olla useassa eri muodossa, mukaan lukien pahoinpitely, hyväksikäyttö ja häirintä. Kokemukset vaihtelevat väestöryhmittäin ja eri ympäristöissä, ja sillä voi olla pitkäaikaisia fyysisiä, psyykkisiä, taloudellisia, oikeudellisia ja henkisiä seurauksia yksilöille ja yhteisöille. Seksuaaliväkivallan vaikutuksia voi pahentaa kielteiset asenteet liittyen sukupuoleen, rotuun, ikään, kulttuuriin ja uskontoon, sekä luokasta, maantieteellisestä sijainnista, kielestä tai kyvykkyydestä johtuvat epätasa-arvot. Asenteet, uskomukset, lait ja sosiaaliset rakenteet, mitkä sallivat tai tukevat eriarvoisuutta, edistävät jatkuvaa seksuaaliväkivallan ongelmaa yhteiskunnassa. (AIHW, päivitetty 19.7.2024.)

Seksuaaliväkivalta on hyvin traumatisoivaa, sillä ihmisen seksuaalisuutta loukatessa loukataan koko ihmisyyttä. Seksissä teot tuottavat mielihyvää ja perustuvat vapaaehtoisuuteen, mutta seksuaalisessa väkivallassa teot aiheuttavat pelkoa ja ovat usein voiman- ja vallankäyttöä. Seksuaaliväkivalta aiheuttaa uhrille häpeää ja syyllisyyttä ja tämän myötä salailua, minkä vuoksi apua ei uskalleta pyytää tai hakea. (THL, päivitetty 10.4.2024.)

Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan 18–74-vuotiaista miehistä 12 prosenttia ja 16–74-vuotiaista naisista 43 prosenttia on elämänsä aikana kokenut seksuaaliväkivaltaa. Raiskauksen uhriksi on joutunut kolme prosenttia miehistä ja 16 prosenttia naisista. (Attila ym. 2023, 57–58.) Yleisimmin seksuaaliväkivallan tekijä on uhrille tuntematon. Tuntemattoman tekemästä seksuaaliväkivallasta valtaosa on muuta kuin raiskauksia tai niiden yrityksiä. Seksuaaliväkivaltaa on parisuhteessa kumppanin tekemänä kokenut kaksi prosenttia miehistä ja joka kymmenes nainen. Tilastokeskuksen rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan viranomaisten tietoon vuonna 2022

tulleista melkein 1 600 raiskausrikoksen uhreista oli naisia 97 prosenttia ja miehiä kolme prosenttia. (THL, päivitetty 2.7.2024.)

2.3 Sukupuolistunut väkivalta

Sukupuolistuneella väkivallalla tarkoitetaan, että väkivalta ilmionä vaikuttaa eri sukupuoliin eri tavoin. Väkivalta on sukupuolistunut, jolloin se näyttäytyy naisten ja miesten osalta erilaisena, kun esimerkiksi tarkastellaan väkivallan muotoja, yleisyyttä, uhreja, tekijöitä ja yleisyyttä. Seksuaaliväkivalta, kunniaan liittyvä väkivalta ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuva väkivalta ovat myös sukupuolistunutta väkivaltaa. (Tilastokeskus, luettu 1.8.2024.)

On olemassa enemmän sukupuolia, kun vain mies ja nainen. Joku voi olla syntynyt naisen seksuaalisilla ominaisuuksilla mutta identifioitua mieheksi, tai mieheksi ja naiseksi samaan aikaan, tai joskus ei mieheksi eikä naiseksi. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt kärsivät myös väkivallasta, joka perustuu heidän tosiasialliseen tai kuviteltuun seksuaaliseen suuntautumiseensa ja/tai sukupuoli-identiteettiinsä. Tästä syystä tällaisiin ihmisiin kohdistuva väkivalta kuuluu myös sukupuolistuneen väkivallan piiriin. (The Council of Europe, luettu 26.9.2024.)

Sukupuolistunut väkivalta voi pitää sisällään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa sekä perheväkivaltaa kohdistuen samassa taloudessa asuviin naisiin, miehiin tai lapsiin. Vaikka naiset ja tytöt ovat pääasiallisesti sukupuolistuneen väkivallan uhreja, aiheuttaa se myös vakavia vahinkoja perheille ja yhteisöille. Sukupuolistunut väkivalta voi ilmetä useassa eri muodossa. Fyysisen väkivallan käyttö voi johtaa vammoihin, ahdistukseen ja terveysongelmiin ja joissakin tapauksissa se voi johtaa jopa kuolemaan. Tyypillisiä fyysisen väkivallan muotoja ovat hakkaaminen, kuristaminen, töniminen ja aseiden käyttäminen. Seksuaalisen väkivallan käyttö sisältää ei-suostumukselliset seksuaaliset teot, seksuaalisten tekojen yritykset, kauppaamisen tai muuten henkilön seksuaalisuutta vastaan suunnatut teot ilman henkilön suostumusta. Sukupuolistunut väkivalta voi ilmetä myös psykologisesti, mikä sisältää psykologisen väkivaltaisen käyttäytymisen, kuten kontrolloinnin, pakottamisen, taloudellisen väkivallan ja kiristämisen. (European Commission, luettu 24.9.2024.)

Sukupuolistuneen väkivallan tekijä voi olla kuka tahansa, esimerkiksi nykyinen tai entinen kumppani, perheenjäsen, työkaveri, kaveri, tuntematon henkilö, tai henkilö, joka toimii kulttuuristen, uskonnollisten, valtion tai valtion sisäisten instituutioiden puolesta. Sukupuolistuneessa väkivallassa, niin kuin muissakin väkivallan muodoissa, on kysymys valtasuhteista. (The Council of Europe, luettu 26.9.2024.)

Naisiin kohdistuva väkivalta on yksi sukupuolistuneen väkivallan vakavimmista muodoista Euroopassa. Transsukupuoliset ihmiset ovat hyvin alttiita sukupuolistuneelle väkivallalle heidän ulkonäkönsä, vaatteidensa sekä muiden ominaisuuksien vuoksi, mitkä eivät useinkaan vastaa yhteiskunnan odotuksia koskien miehiä ja naisia. (Council of Europe, luettu 14.10.2024.)

Sukupuolistunutta väkivaltaa tapahtuu ympäri maailman, mutta sillä on erilaisia muotoja erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa. Sitä on tietyissä sosiaalisten suhteiden ryhmissä, vallan rakenteissa sekä sukupuolen merkityksissä. Se ei kuulu mihinkään yksinkertaiseen malliin, kuten että se olisi vallitsevampi perinteisissä yhteiskunnissa kuin nykyaikaisissa yhteiskunnissa. (Merry 2009, 3.)

2.4 Seksuaalirikos

Seksuaalirikos on teko, joka loukkaa toisen ihmisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta, ja joka tehdään vastoin toisen ihmisen suostumusta tai sellaisissa olosuhteissa, joissa ei ole mahdollista antaa suostumusta. Suomessa seksuaalirikoksista on säädetty rikoslain 20 luvussa. Poliisin tietoon tulee vain osa seksuaalirikoksista tutkimusten mukaan. Rikosilmoituksen tekemättä jättämiseen voivat vaikuttaa häpeä, pelko, alistettu asema ja jopa uskonnolliset sekä kulttuuriset asiat. Aina ei myöskään tunnisteta, että on jouduttu rikoksen uhriksi. (Poliisi, luettu 24.8.2024.)

Rikoslain 20 luvussa on käsitelty seksuaalirikosten tunnusmerkkejä. Uusi seksuaalirikoslainsäädäntö astui voimaan 1.1.2023. Uudistuksen myötä jokaisen henkilökohtaisen koskemattomuuden ja seksuaalisen itsemääräämisen suoja vahvistui. (Oikeusministeriö, luettu 3.8.2024.) Suomen lainsäädännössä seksuaalirikoksia ovat muun muassa raiskaus, seksuaalinen kajoaminen, seksuaalinen ahdistelu ja seksuaalisen kuvan luvaton levittäminen.

Seksuaalirikosten määritelmät riippuvat pitkälti ajasta, tarkoittaen, että määritelmät eivät ole kiinteitä, vaan muuttuvat ajan myötä sosiaalisten, oikeudellisten, moraalisten ja jopa teknologisten muutosten seurauksena. Seksuaalirikosten määritelmät riippuvat myös pitkälti paikasta ja kulttuurista. (Vandiver ym. 2017, 2.)

2.5 Miehiin kohdistuva väkivalta

Miehiin kohdistuva väkivalta on väkivaltaa, joka kohdistuu miehiin heidän sukupuolensa takia. Yleisimmin miehiin kohdistuva väkivalta ilmenee joko tutun tai tuntemattoman tekemänä. Miehiin kohdistuvan väkivallan salliva asenne on syvällä kulttuurissamme. Ilmenemismuotoina miehiin kohdistuvalla väkivallalla on esimerkiksi sukuelinten silpominen tai miehen pakottaminen väkivaltaisiin tekoihin. (Bildjuschkin ym. 2019, 8.)

Miesten ja naisten kokeman väkivallan määrissä ei ole juurikaan eroa. Sukupuolten välillä on kuitenkin eroja siinä, millaisia väkivallan muotoja he kohtaavat. Miehet eivät ilmoita kokemastaan fyysisestä väkivallasta niin herkästi kuin naiset. Miehistä fyysistä väkivaltaa kokevat enemmän nuoret henkilöt verrattuna vanhempiin ikäryhmiin. Miehet useammin kohtaavat väkivaltaa julkisilla paikoilla. Miehet ovat lisäksi useammin uhreina henkirikoksissa ja vakaisissa väkivaltarikoksissa kuin naiset, mitkä kuitenkin monesti tapahtuvat yksityisasunnoissa. Valta-osa miesten kokemasta väkivallasta on fyysistä väkivaltaa. Suomessa nuoret miehet ovat väkivallan ongelmaryhmä niin sen tekijöinä kuin uhreinakin, tyypillisesti nuorten miesten väkivalta on ryhmän keskinäisiä tapeluita. (Rikoksantorjunta, luettu 15.10.2024.)

Väkivalta on sidoksissa myös muihin sosiaalisiin kategorioihin sukupuolen, luokan ja iän lisäksi. Esimerkiksi maahanmuuttajamiehiin kohdistuu kantasuomalaisia enemmän väkivaltaa sekä vammaisiin enemmän kuin vammattomiin. Yhteiskunnalla on lisäksi merkitystä väkivallan kokemuksiin. (Niemi ym. 2017, 37.)

3 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tavoite on tuoda lisää tietoa miehiin kohdistuvasta seksuaalisesta väkivallasta ja mitä piirteitä siihen liittyy sekä sen vaikutuksista miesuhriin. Tutkimus on suunnattu kaikille aiheesta kiinnostuneille.

Tutkimuskysymyksiksi valikoituivat seuraavat:

- Mitä piirteitä miehiin kohdistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan liittyy?
- Mitä vaikutuksia miehiin kohdistuvalla seksuaalisella väkivallalla on uhriin?

Tutkimuskysymykset valikoituivat sillä perusteella, että niiden avulla aiheesta saadaan hyvin tietoa tutkimuksen kuitenkin pysyessä tarpeeksi rajattuna. Kyseisillä tutkimuskysymyksillä aiheesta saa tietoa, joka on monille hyödynnettävissä.

4 Tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimukseen on käytetty kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Tutkimus on rajattu koskevan vain aikuisia miehiä, eli yli 18-vuotiata, sillä muuten tutkimuksesta olisi tullut liian laaja. Tutkimusta varten on kerätty artikkeleita, jotka koskevat miehiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa. Tutkimuksessa on tutkittu seksuaaliväkivaltaa sekä miesten että naisten tekemänä. Tutkimukseen käytetyistä artikkeleista osa on suomenkielisiä ja osa englanninkielisiä. Aineistoa on kerätty artikkeleista, jotka ovat toteutettu viimeisen kymmenen vuoden aikana, jotta tutkimustulokset olisivat mahdollisimman ajantasaisia ja tähän päivään sovellettavia.

4.1 Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on kehittää jo olemassa olevaa teoriaa sekä rakentaa lisäksi uutta teoriaa. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan myös arvioida teoriaa ja sen avulla voidaan rakentaa kattavaa kuvaa tietystä asiakokonaisuudesta. Kirjallisuuskatsauksen avulla pyritään tunnistamaan ongelmia ja se lisäksi tarjoaa mahdollisuuden kuvata tietyn teorian kehitystä historiallisesti. Kirjallisuuskatsaus antaa mahdollisuuden tiivistää ja käsitellä laajoja aineistoja ja tuottaa niistä uutta tietoa. (Salminen 2023, 3.)

Kirjallisuuskatsauksen avulla kootaan jo olemassa olevien tutkimusten tuloksia, jotka ovat uusien tutkimustulosten perustana. Kirjallisuuskatsaus on täsmällinen, systemaattinen ja toistettavissa oleva menetelmä, jolla arvioidaan, tunnistetaan ja tiivistetään tiedemiesten, tutkijoiden ja käytännön asiantuntijoiden valmiina oleva ja julkaistu tutkimusaineisto. Kirjallisuuskatsaus perustuu johdopäätöksiin, jotka ovat tehty alkuperäisestä tutkimustyöstä. Huomionarvoista on, että kirjallisuuskatsaus ei ole yleiskatsaus eikä myöskään kirja-arvostelu tai lähdeluettelo, johon on lisätty selityksiä. Luettelot, jotka sisältävät jonkin aihealueen artikkeleista tai kirjoista tiivistelmiä, eivät monesti sisällä kriittistä arvioita, mikä usein liitetään kirjallisuuskatsauksen vaatimuksiin ja kriteereihin. (Salminen 2023, 4.)

Kirjallisuuskatsaus pitää sisällään useita tyyppejä, joista perustyyppinä ovat kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus sekä meta-analyysi. Kirjallisuuskatsaus kuuluu kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen metodien yhdistelmään. Kun kuvailevasta kirjallisuuskatsauksesta siirrytään tilastollisematemaattiseen meta-analyysiin, siirrytään tämän myötä tiukempiin metodeihin ehtoihin ja määrälliseen selittävään otteeseen kuvailevan laadullisen otteen sijaan (Salminen 2023, 4, 7).

Yksi yleisimmin käytetyistä kirjallisuuskatsauksen perustyypeistä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Sen voi luonnehtia olevan yleiskatsaus ilman tarkkoja ja tiukkoja sääntöjä. Metodiset sääntöt eivät rajaa aineiston valintaa ja käytetyt aineistot ovat laajoja. Tutkittavana oleva ilmiö pystytään kuitenkin laaja-alaisesti kuvaamaan ja tarvittaessa luokittelemaan sen ominaisuuksia. (Salminen 2023, 7–8.)

Kuvailevasta kirjallisuuskatsauksesta erottuu kolme hieman toisistaan eroavaa orientaatiota, joita ovat narratiivinen, kartoittava ja integroiva katsaus. Narratiivinen kirjallisuuskatsaus on metodisesti kevyin kirjallisuuskatsauksen muoto. Sen avulla voidaan antaa laaja kuva käsiteltävänä olevasta aiheesta, tai kuvailla käsiteltävänä olevan aiheen kehityskulkua ja historiaa. (Salminen 2023, 8.) Kartoittava kirjallisuuskatsaus on verrattain uusi lähestymistapa ja sen on lähellä narratiivista katsausta. Kartoittava kirjallisuuskatsaus on aineistolähtöinen ja siinä käydään läpi laajoja erityyppisiä tutkimusaineistoja. (Salminen 2023, 9.) Integroivalla kirjallisuuskatsauksella on hyvä tuottaa uutta tietoa jo tutkitusta aiheesta. Katsausta käytetään, kun halutaan kuvata mahdollisimman monipuolisesti tutkittava ilmiö. (Salminen 2023, 10.)

Kirjallisuuskatsauksessa kriittisyys jäsentävänä ja erittelevänä toimintana tarkoittaa, että tekijä reflektoi prosessin edetessä vaihe vaiheelta sitä, mitä tekee kirjallisuuskatsauksessa ja ajattelee, mistä teot ja ajatukset juontuvat sekä mitä niistä seuraa kirjallisuuskatsauksen päätelmiin ja tuloksiin. Kriittisyys myös merkitsee sitä, että ottaa vastaan tutkimukselliset haasteet, jotka kirjallisuuskatsaus on tuonut eteen, määrittelee ne ja pyrkii löytämään pulmiin ratkaisuja luovasti kokeilemalla ja tekemällä lisää havaintoja. (Vilkkä 2023, luku kirjallisuuskatsaus metodina.)

Tutkimukseen on valittu tutkimusmenetelmäksi kuvaileva kirjallisuuskatsaus, sillä sen avulla pystytään tuomaan yleiskuva tutkimuksen aiheesta, eli miesten kokemasta seksuaaliväkivallasta. Tutkimuksessa ei ole tarkoitus mennä liian syvälle aiheeseen, vaan antaa yleiskuvaus aiheesta. Tässä tutkimuksessa on käytetty kirjallisuuskatsausta ja pyritty tuomaan tietoa jo olemassa olevien tutkimusten kautta ja tehty johtopäätöksiä tämän perusteella. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen eri muodoista tähän tutkimukseen sopii parhaiten narratiivinen kirjallisuuskatsaus, sillä tässä tutkimuksessa on tarkoitus tiivistää jo tehtyjä tutkimuksia sekä tuottaa ajantasaista tietoa aiheesta.

4.2 Sisäänotto- ja poissulkukriteeri

Ennen tutkimuksen aloittamista tutkimukseen määriteltiin tutkimukseen käytettävien artikkeleiden sisäänotto- ja poissulkukriteerit. Sisäänottokriteereiksi tutkimuksen kohdalla määriteltiin, että artikkeleiden tulee käsitellä seksuaalista väkivaltaa miesuhrien näkökulmasta. Lisäksi tutkimukseen valittujen artikkeleiden tulee olla joko Suomessa tehtyjä tai Suomen kaltaisissa maissa tehtyjä tutkimuksia, jotta tutkimuksen tulokset ovat enemmän sovellettavissa myös Suomeen.

Poissulkukriteereiksi tutkimuksen kohdalla määriteltiin artikkelit, jotka koskevat lapsiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa, sillä tässä tutkimuksessa on tarkoitus tarkastella ainoastaan

aikuisiin miehiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa. Tutkimuksesta on jätetty lisäksi pois artikkelit, jotka koskevat sotaan liittyvää seksuaalista väkivaltaa. Muutoin artikkeleita on rajattu niin, että niiden tulee olla joko suomen- tai englanninkielisiä sekä aikarajaksi artikkeleille on määritetty viimeisen kymmenen vuoden aikana julkaistut artikkelit.

4.3 Aineiston keruu

Tutkimukseen on kerätty aineistoa hakemalla eri hakukoneista artikkeleita, jotka koskevat miehiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Suomenkielisiä artikkeleita on löydetty käyttämällä Googlen hakukonetta sanoilla ”miehet ja väkivalta” ja ”miehet ja seksuaaliväkivalta”.

Englanninkielisiä artikkeleita on löydetty käyttämällä Google Scholar-hakukonetta sekä Sage Premier-tietokantaa ja kirjoittamalla sinne hakusanoiksi ”a man as a victim of sexual violence”, ”man AND victim AND sexual offences”, ”male victims of sexual assault”. ”sexual violence”. Osa tutkimukseen valituista artikkeleista on löytynyt kyseisillä hakusanoilla saatujen artikkeleiden lähdeluetteloista. Tutkimukseen on otettu mukaan artikkeleita, jotka ovat olleet arvosteluartikkeleita sekä ajanjaksoksi näille on rajattu 2014–2024. Tutkimukseen käytettäviä artikkeleita löytyi yhteensä 19.

4.4 Aineiston analyysi

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää laadullisen tutkimuksen kaikissa perinteissä. Sisällönanalyysiä voidaan pitää sekä yksittäisenä metodina että väljänä teoreettisena kehyksenä, mikä voidaan liittää eri analyysikonaisuuksiin. Sisällönanalyysin avulla voidaan tehdä monenlaisia tutkimuksia. Sisällönanalyysin menetelmän avulla voidaan analysoida dokumentteja, kuten kirjoja tai artikkeleita, objektiivisesti ja systemaattisesti. Sisällönanalyysin menetelmällä pyritään saamaan kuvaus tutkittavana olevasta ilmiöstä yleisessä ja tiivistetyssä muodossa. (Tuomi ym 2018, luku laadullisen aineiston analyysi: sisällönanalyysi.)

Tutkimukseen on kerätty artikkeleita koskien miesten kokemaa seksuaaliväkivaltaa. Artikkeleiden mukaan otossa on huomioitu aikaisemmin määritellyt sisäänotto- ja poissulkukriteerit. Näiden myötä analysoitavaksi aineistoksi päätyi 19 erilaista artikkelia. Tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa miesten kokemasta seksuaaliväkivallasta ja sen vaikutuksista miesuhriin. Aineiston sisällönanalyysi aloitettiin silmäilemällä tutkimukseen valitut artikkelit läpi. Tämän jälkeen tuli miettiä, mikä artikkelissa on sellaista, joka vastaa tutkimuksen tutkimuskysymyksiin ja on sen myötä hyödynnettävissä tutkimukseen. Artikkeleista jäsenneltiin erilaisia asiakokonaisuuksia, joiden mukaan tutkimustuloksia on esitelty. Asiakokonaisuuksia ei ole kuitenkaan erikseen otsoikoilla eroteltu.

5 Tutkimustulokset

5.1 Miehiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan piirteet

Kekkosen ym. (2021) toteuttamassa kyselytutkimuksessa seksuaalista väkivaltaa oli kokenut tavalla tai toisella 14 % kyselyyn vastanneista miehistä. Miehet ovat vähemmistönä seksuaalirikosten uhrien joukossa viranomaisten tietoon tulleissa seksuaalirikoksissa ja rikosuhritutkimuksissa. Tästä koituu kolmenlaisia ongelmia kyselyyn vastanneiden miesten kertomusten perusteella: miehiin kohdistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan on vaikeampi saada apua, se voi tulla uhreille yllätyksenä sekä sen muotoja ei osata tunnistaa. (Kekkonen ym. 2021, 10.) Alttilan ym. (2023) toteuttamassa Tilastokeskuksen tutkimuksessa 18–34-vuotiaista miehistä joka viides eli 20 % kertoi kokeneensa joskus elämänsä aikana seksuaaliväkivaltaa. 35–54-vuotiaiden kohdalta osuus oli hieman matalampi, 12 % miehistä ilmoitti kokeneensa jotain seksuaaliväkivallan muotoja elämänsä aikana. Vanhimmasta ikäryhmästä 55–74-vuotiaista miehistä 5 % ilmoitti kokeneensa seksuaaliväkivaltaa. Tutkimuksessa 18–34-vuotiaista miehistä, jotka olivat parisuhhteessa tai olivat joskus olleet, 5 % ilmoitti kokeneensa joskus seksuaaliväkivaltaa nykyisen tai entisen kumppanin tekemänä, 35–53-vuotiaista miehistä tämä osuus oli 2 % ja 55–74-vuotiaista miehistä osuus oli 0,3 %. (Alttila ym. 2023, 58–60.) Sutherlandin ym. (2014) tutkimuksessa 28,7 % miehistä kertoi kokeneensa jonkin muotoista seksuaaliväkivaltaa sekä Espanjassa Codinan ym. (2021) tekemässä tutkimuksessa, missä on tutkittu kehitysvammaisiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa, 26 % miehistä kertoi kokeneensa seksuaaliväkivallan uhriksi joutumisesta (Sutherland ym. 2014, 155; Codina ym. 2021, luettu 10.10.2024.). Yhdistyneessä kuningaskunnassa tehdyssä tutkimuksessa luvut ovat jonkun verran korkeammat kuin muualla tehdyissä tutkimuksissa. Madjlessin ym. (2024) tutkimuksessa kaikkiaan 71 % tutkimukseen osallistuneista miehistä raportoi kokeneensa jonkin muotoista seksuaalisen väkivallan uhriksi joutumista naisten tekemänä vähintään kerran elämänsä aikana. Miehistä 57 % oli joutunut uhriksi useammin kuin yhden kerran ja 45 % oli joutunut uhriksi useammin kuin kaksi kertaa. (Madjlessi 2024, 269.)

Ioannoun (2017) tutkimuksessa seksuaaliväkivallan miesuhrien keski-ikä oli 24,7 vuotta. Suurin osa uhreista oli valkoisia/valkoihoisia, kun taas tummaihoiset/afrikkalaisamerikkalaiset muodostivat toiseksi suurimman ryhmän. Suurin osa uhreista, 71,1 %, oli heteroseksuaaleja, 21 % homoseksuaaleja ja 3,5 % oli biseksuaaleja. Tutkimuksessa seksuaalisen väkivallan tekijän keski-ikä oli 25,8 vuotta. Suurin osa tekijöistä oli valkoisia/valkoihoisia ja toiseksi suurimman ryhmän muodostivat tummaihoiset/afrikkalaisamerikkalaiset. Valtaosa tekijöistä eli 82,1 %, oli heteroseksuaaleja, 11,1 % homoseksuaaleja ja 5,7 % biseksuaaleja. Vaikka suurin osa seksuaaliväkivaltaista oli yhden tekijän tekemää, yli kolmanneksessa oli enemmän kuin yksi tekijä. (Ioannou ym. 2017, 14–15) Myös Cantorin ym. (2020) tekemässä tutkimuksessa ainakin osaan seksuaaliväkivallan tapauksiin liittyi vain yksi tekijä, sillä suurin osa miehistä kertoi, että seksuaaliväkivallan tapauksissa, jotka sisälsivät seksuaalista koskettelua ja yhdyntää, tekijänä oli yksittäinen henkilö. (Cantor ym. 2020, 20).

Tutkimusten mukaan seksuaaliväkivallan tekijänä on sekä miehiä että naisia. Kekkosen ym. (2021) tekemään kyselytutkimukseen vastanneiden miesten kertomuksissa heitä kohtaan seksuaalista väkivaltaa tehneet ovat olleet niin miehiä kuin naisia. (Kekkonen ym. 2021, 10.) Yhdysvalloissa tehdyssä tutkimuksessa raiskauksen ja kontaktittoman ei-toivotun seksuaalisen teon tekijät olivat enimmäkseen miehiä miesuhrien kohdalla, kun taas muiden seksuaaliväkivallan muotojen tekijät olivat enimmäkseen naisia (Smith ym. 2017, 31). Kehitysvammaisille

suunnatussa tutkimuksessa seksuaaliväkivallan tapauksissa, jotka lähes kaikki sisälsivät fyysistä kontaktia, tekijänä oli melkein puolessa näissä tapauksista mies. Nainen oli tekijänä yhdessä neljäsosassa tapauksia ja 30.8 % tekijänä oli sekä miehiä että naisia. (Codina ym. 2021, luettu 10.10.2024.) Cantorin ym. (2020) tutkimuksessa nousi esiin hieman kahdesta muusta tutkimuksesta eroavaa tutkimustulosta, sillä sen mukaan seksuaaliväkivallan kokemuksissa, jotka sisälsivät seksuaalista koskettelua ja yhdyntää, noin kahdessa kolmasosassa kyseisissä tapauksissa tekijänä oli nainen ja noin yhdessä kolmasosassa tekijänä oli mies. (Cantor ym. 2020, 20). Ulkopuolisten reaktiot seksuaaliseen väkivaltaan vaihtelevat sen perusteella, kuka tekijä on. Naisten tekemänä väkivallan vahingollisuutta ei suostuta täysin havaitsemaan ja vähätellään avun tarvetta, kun taas homomiesten kohdalla itsepuolustuksen katsotaan olevan oikeutettua ja oman seksuaalisen koskemattomuuden puolustamisen velvollisuus. Kyselyyn vastanneet miehet kokevat vahvoja kaksinaismoralistisia piirteitä koskien seksuaaliseen koskemattomuuteen liittyviä rajoja. Miehet katsovat, että naiset saavat tehdä sellaisia asioita, joita miehiltä ei sallittaisi. (Kekkonen ym. 2021, 10.)

Tutkimusten mukaan seksuaaliväkivallan tekijä on useimmissa tapauksissa tuttu miesuhrille. Yhdysvalloissa tehdyssä tutkimuksessa seksuaaliväkivallan miesuhrit yleensä tunsivat tekijän huolimatta siitä, minkälaisesta seksuaaliväkivallasta oli kyse. Tekijät olivat usein tuttuja tai nykyisiä tai entisiä kumppaneita. (Smith ym. 2017, 29.) Ioannoun ym. (2017) tutkimuksen mukaan suurin osa tekijöistä, 67,4 prosenttia, oli tuttu uhrille, kun taas tuntemattomat tekijät muodostivat 32,6 prosenttia otoksesta. Tässä tutkimuksessa kategoria ”tuttu” sisälsi sekä vakiintuneet suhteet että lyhyet tuttavuudet (alle 24 tuntia), kuten myös nykyiset/entiset intiimikumppanit, rakastajat, entiset rakastajat, perheenjäsenet, yhden yön jutut, ystävät, luokkakaverit, naapurit, kämpppäkaveri, työkaverit ja luottamusasemassa olevat ihmiset. (Ioannou ym. 2017, 15–16.) Kehitysvammaisille suunnatussa tutkimuksessa melkein puolessa tapauksista tekijänä oli joko kollega, kaveri tai naapuri. Seuraavaksi eniten oli ilmoitettu tekijäksi sukulaista tai perheenjäsentä. (Codina ym. 2021, luettu 10.10.2024.) Ioannoun ym. (2017) tutkimuksen mukaan eniten seksuaaliväkivaltaa tapahtui joko uhrin tai tekijän kotona. Muuten seksuaaliväkivaltaa tapahtui määrittelemättömillä julkisilla paikoilla, julkisesti/ulkona/puistossa, korkeakoulujen kampuksilla, ajoneuvoissa, julkisissa vessoissa, baareissa, laitoksissa sekä yksityisesti/sisätiloissa. (Ioannou ym. 2017, 16.)

Seksuaalisen väkivallan muodoista kyselyyn vastanneiden miesten kertomuksissa toistuvat useimmin seksiin pakottaminen, erilainen kouriminen sekä sukupuolielinten koskettelu ilman lupaa. Kourimisen kuvattiin olevan joko osa miehen viettelyyn tähtäävää lähentelyä tai yllättävää toimintaa, jonka tarkoitus tuntuu olevan lähinnä rikkoa miehen seksuaalista koskemattomuutta. (Kekkonen ym. 2021, 10.) Sutherlandin ym. (2014) tutkimuksessa miehistä 31,7 % kertoi, että heitä oli hyväilty, pussailtu, hierottu vasten heidän kehonsa yksityisalueita tai osa heidän vaatteistaan oli riisuttu ilman heidän suostumustaan. Muista seksuaaliväkivallan muodoista miehet kertoivat epäonnistuneista suuseksin yrityksistä, sukupuoliyhdyntästä ilman suostumusta huumaiden tai alkoholin antamisen vuoksi, raiskauksesta, toteutuneesta suuseksistä, anaaliyhdyntän yrityksestä tai anaaliyhdyntästä. (Sutherland ym. 2014, 155,157.) Madjlessin ym. (2024) tekemässä tutkimuksessa yleisimmät muodot seksuaaliselle väkivallalle olivat julkinen häirintä, ei-toivottu pussailu, ei-toivottu hyväily, pakotettu käsin kosketteleminen, kun ei ole voinut antaa suostumusta, emätinyhdyntän yritys sekä suuseksin ja anaaliseksiin yritys. Riippumatta siitä, mitä taktiikkaa oli käytetty, 40 % tutkimukseen osallistujista kokivat ei-toivottua emätinyhdyntää tai anaaliyhdyntää tai niiden yritystä. (Madjlessi ym. 2024, 269.) Codinan ym. (2021) tutkimuksessa suurin osa miesuhrien seksuaaliväkivallan kokemuksista olivat hyväilyä sekä väkisin pussailua. (Codina ym. 2021, luettu 10.10.2024.) Prego-Melerion ym. (2024) tutkimuksessa miehet

enimmäkseen kertoivat seksuaaliväkivallan olleen koskettelua ja suutelemista. Muita esiintymis-
muotoja miehet kertoivat olleen itsetyydyttämisen, yhdynnän ja suuseksin (Prego-Meleiro ym.
2024, 159).

Madjlessin ym. (2024) tutkimuksessa osallistujat raportoivat, että suostumuksen ilmaisun kyvyt-
tömyyden hyväksikäyttö ja psykologinen pakottaminen olivat useimmin käytetyt taktiikat seksu-
aalisen väkivallan tapauksissa. Fyysisen voiman käyttö ja fyysisellä vahingoittamisella uhkailu
olivat selkeästi vähemmän käytettyjä taktiikoita. (Madjlessi ym. 2024, 269.) Ioannou ym. (2017)
tekemän tutkimuksen mukaan useimmat seksuaaliväkivallan teot sisälsivät jonkin tasoista fyy-
sistä tai sanallista väkivaltaa. Niistä 3060 tapauksesta, joissa oli mukana väkivaltaa, melkein 60
% sisälsi fyysistä väkivaltaa. Tämä sisälsi fyysisen väkivallan sekä fyysisen ja väkivaltaisen voi-
man, josta aiheutuneet vammat vaihtelivat lievistä vakaviin. Lisäksi puolet uhreista olivat koke-
neet uhkailua ja yli kolmanneksessa tapauksista oli käytetty asetta. (Ioannou ym. 2017, 16.)
Wearen ym. (2018) tutkimuksessa kiristys, uhkaukset, pakottaminen ja jatkuva sanallinen paine
olivat yleisimmät naisten käyttämät aggressiiviset strategiat yhdyntään pakottamistapauksissa.
Esimerkkinä eräs mies kertoi tapauksesta, jossa nainen oli uhannut soittaa poliisille ja väittää,
että mies olisi raiskannut hänet, jos mies ei suostu seksiin hänen kanssaan. Yksi tapa, jonka
miehet lisäksi kertoivat, oli voiman käyttö ja fyysisellä vahingoittamisella uhkaaminen. Näissä ta-
pauksissa yleisin tapa oli käyttää fyysistä painoa tai voimaa keinona voittaa mies. Esimerkkinä
tällaisesta eräs mies kertoi, kuinka nainen oli käyttänyt kokoaan ja painoaan estääkseen miehen
lähtemästä ja fyysisesti pakottanut miehen yhdyntään naisen kanssa. (Weare 2018, 2196–
2198.) Fyysisen väkivallan tai rajoittamisen käyttäminen on johdonmukaisesti dokumentoitu ole-
van vähiten yleisin aggressiivinen strategia seksuaaliväkivalta tapauksissa naisten käyttämänä.
Tutkimuksissa tämän aggressiivisen strategian yleisyys on ollut jossain kahden ja kymmenen
prosentin välillä. Tämä voi heijastaa sitä tosiasiaa, että monet naiset kamppailevat sellaisen mie-
hen kukistamisen kanssa, joka ei suostu seksuaaliseen toimintaan. Se voi myös heijastaa sitä,
että miehet eivät halua myöntää tällaisen väkivallan tai rajoittamisen käyttämistä heidän yhdyntään
pakottamiskokemuksissaan sen pelossa, että se heikentää entisestään heidän maskuliini-
suuttaan. Aseiden käyttämistä dokumentoitiin myös pienessä osassa tapauksia. Aseiden käyttä-
minen voi olla ”vallan tasoittamista”, ainoa keino, jolla naispuolinen tekijä voi voittaa vahvem-
man miesuhrin kuin hän, mikä varmistaa miehen myöntävyyttä ja ohittaa hänen suostumuk-
sensa. (Weare 2018, 119–120.)

Kekkosen ym. (2021) tekemässä kyselytutkimuksessa kyselyyn vastanneiden miesten tarinoissa
päihteet vaikuttivat seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutumiselle, sillä tekijöiden päihtyessä ra-
jaa hyväksyttävän ja ei-hyväksyttävän välillä ei enää kunnioitettu. Miesten omaa päihtymystasoa
saatettiin myös käyttää hyväksi. Vaikka mies oli aikaisemmin yksiselitteisesti kieltäytynyt sek-
sistä, ei hänen päihdyttyään tätä kieltoa enää huomioitu, vaan hänet saatettiin pakottaa seksiin.
(Kekkonen ym. 2021, 11.) Myös muut tutkimukset antoivat samankaltaisia tuloksia. Cantorin ym.
(2020) tutkimuksessa päihteet olivat osa seksuaaliväkivallan kokemusta, sillä valtaosa miehistä
kertoi juoneena alkoholia ennen tapahtumaa (Cantor ym. 2020, 22). Sutherlandin ym. (2014) tut-
kimuksessa miehistä lähes puolet kertoivat, että heitä oli kannustettu tai painostettu juomaan tar-
koituksena harrastaa seksiä heidän kanssaan (Sutherland ym. 2014, 155). Prego-Meleiron ym.
(2024) tekemässä tutkimuksessa miehistä 27 % kertoi kokeneensa päihteiden avulla tapahtuvaa
seksuaaliväkivaltaa juhlimisen yhteydessä jossain vaiheessa elämäänsä. Päihteistä alkoholi ja
kannabis olivat yleisimmin käytettyjä aineita. (Prego-Meleiro ym. 2024, 159.) Alkoholi ja/tai huu-
meet esittivät isoa roolia monissa miesten yhdyntään pakottamiskokemuksissa. Monet miehet
raportoivat olleensa niin kovassa päihtymystilassa, että he eivät olleet kykeneviä ilmaisemaan

suostumustaan seksuaaliseen kanssakäymiseen tai pystyvänsä vastustamaan naispuolisen hyökkääjän tekoja. Monissa tapauksissa miehet itse olivat humalassa tai joivat muiden kanssa, esimerkiksi baarissa tai juhliassa, ennen kuin tapaus tapahtui. Tällaisissa tapauksissa, naispuolinen tekijä vaikutti käyttävän hyväksi miesten päihtymystä varmistaakseen vastustuksen puutteen. Miehet myös raportoivat olleensa huumeiden vaikutuksen alaisena, yleensä vapaaehtoisesti käytettynä, ennen kuin pakotettu yhdyntä tapahtui. Joillekin miehistä tämä johti heidän kykenemättömyyteensä ilmaista suostumustaan tapahtuneeseen seksuaaliseen kanssakäymiseen. Kaikille miehille, jotka kertoivat kokemuksistaan, suostumuksen puute tai tarkemmin kykenemättömyys antaa suostumusta päihtymyksen takia, oli hyvin tunnistettava asia. (Weare 2018, 117–119.) Yhdyntään pakottamistapauksissa yhtenä yleisimmistä aggressiivisista strategioista naisten käyttämänä oli käyttää hyödyksi miehen päihtymystilaa huumeiden tai alkoholin vaikutuksen alaisena. Yleisimpänä tapana miehet kertoivat sen, että olivat nukkumassa tai tajuttomia alkoholin tai huumeiden käytön takia ja heräsivät siihen, että harrastivat ei-suostumuksellista seksiä. Näissä tapauksissa vaihteli se, oliko nainen myös päihtynyt vai ei. Osassa tapauksista miehet kertoivat, että olivat tajuissaan mutta liian päihtyneitä suostuakseen tai lopettaakseen sen, mitä oli tapahtumassa. (Weare 2018, 2197–2198.)

Huolimatta yhdyntään pakottamistapausten todisteiden olemassaolosta ja yleisyydestä, monille yhteiskunnan sisällä on kokoaikainen olettamus siitä, että miehet eivät yksinkertaisesti voi fyysisesti joutua pakotetuksi yhdyntään, kun kyseessä on nainen. Tutkimukset ovat johdonmukaisesti korostaneet, että miesuhrit voivat vastata seksuaalisesti, kun he kokevat seksuaalista väkivaltaa. Vaikka tunnistetaan, että mies pystyy fyysisesti yhdyntään naisen kanssa ilman suostumusta, jää kysymyksiä siitä, kuinka pakotettu yhdyntä tapahtuu. Tämä pätee erityisesti siksi, koska maskuliinisuutta koskevat keskustelut rakentuvat siitä, että miehet ovat kykeneviä puolustamaan itseään ja muita. Pakottaminen tai sanallinen painostaminen on johdonmukaisesti korostettu olevan yleisin aggressiivinen strategia naisten käyttämänä, jotka pakottavat miehet yhdyntään olemassa olevan kirjallisuuden mukaan. Pakottamisella voi olla useita muotoja, äärimmillään se voi sisältää uhkailua itsensä tappamisella naistekijän puolesta. Kiristäminen oli myös yksi miesten raportoima aggressiivinen strategia. Yleisimpiä sanallisen painostuksen muotoja, tyypillisesti tyttöystäviltä, dokumentoitiin useita kertoja analysoiduissa kokemuksissa. Sanallinen painostus oli usein yhdistetty toisen aggressiivisen strategian käyttöön, kuten uhrin päihtymyksen tai fyysisen väkivallan käyttöön naistekijöillä. Miehet myös raportoivat pelosta maskuliinisuutensa heikentymiseen pakottamiskokemustensa vuoksi. Tarkemmin, miehet olivat huolestuneita, että heidät negatiivisesti leimataan ja nähdään jotenkin vähemmän maskuliinisina, jos he kieltäytyvät seksistä naisen kanssa, vaikka he eivät haluaisi yhdyntää. Tällaisissa tapauksissa vaikuttaa siltä, että miesten yhdyntään pakottamiskokemukset vaikuttivat enemmän yhteiskunnalliselta pakottamiselta, vaatimalla heitä noudattamaan sukupuoli- ja seksuaalistereotyyppioita, jotka vahvistavat miesten arvoa seksuaalisten kokemusten myötä. Tämä perinteinen sukupuolinen käsikirjoitus painostaa miehiä sitoutumaan seksuaaliseen kanssakäymiseen naisten kanssa, erityisesti naisten, jotka aktiivisesti ja aggressiivisesti hakevat seksiä. (Weare 2018, 114–117.)

Kekkosen ym. (2021) tekemässä kyselytutkimuksessa miehet kertovat uskomuksesta, että mies on tyytyväinen, jos hänelle on seksiä tarjolla sekä miehen haluavan automaattisesti seksiä. Kyselyyn vastanneiden miesten tarinoiden mukaan tämä selittää sitä, miksi miesten rajoja voidaan rikkoa, sillä miesten tulisi nauttia saamastaan huomiosta eikä loukkaantua tästä. Tämän kaltaiset käsitykset tekevät vaikeaa seksistä kieltäytymisestä sekä avun saamisesta seksuaalisen väkivallan jälkeen. Tutkimuksessa miehet kokivat seksistä kieltäytymisen tilanteet vaivaannuttaviksi ja selittelyjä tarvitseviksi. Miesten oletettiin kokevan seksuaalista halua naisia kohtaan kaikissa

tilanteissa, vaikka he itse eivät olleet kiinnostuneita tai heillä oli eettisiä syitä olla harrastamatta seksiä naisen kanssa. Tutkimuksessa kyselyyn vastanneiden miesten tarinoissa toistuivat seksuaalisten rajojen asettamisen yllättävyys sekä rajojen kunnioituksen puute. Miesten tarinoissa seksistä kieltäytyminen johti mielensä pahoittamisiin ja loukkaantumisiin, mitkä saattoivat johtaa miehiin kohdistuviin loukkauksiin ja jopa pahimmillaan fyysiseen väkivaltaan. (Kekkonen ym. 2021, 10.)

Peterssonin ym. (2019) tutkimuksessa tutkimukseen osallistujat osoittivat tiettyä kaksijakoisuutta, kun heitä pyydettiin määrittelemään heidän seksuaalisen väkivallan kokemuksensa. Vain kolme osallistujista käyttivät määrittelyssä termiä ”raiskaus”, nämä olivat tapauksia, jotka sisälsivät vakavaa fyysistä väkivaltaa ja pakokettua anaalihdyntää. Suurin osa miehistä valitsi määrittellä heidän kokemuksensa seksuaaliseksi väkivallaksi. Yksi osallistuja kertoi, että hänen kokemansa seksuaalinen väkivalta sisälsi useita erilaisia seksuaalisia tekoja mutta se ei ollut väkivaltaista. Muut osallistujat myös selittivät, kuinka pakottamisen ja manipulaation hienovaraiset muodot heidän kokemien seksuaalisten tekojen yhteydessä tekivät heistä epävarmoja siitä, miten he määrittelisivät kokemuksensa. Usein esitetty aihe oli miesten ristiriitaiset käsitykset heidän osallisuudestaan ja vastuustaan tilanteessa. Heidän kokemustensa määrittely seksuaaliseksi väkivallaksi on vaikeampaa, kun miehet tuntevat, että he antoivat sen tapahtua tai nauttivat siitä osaksi. (Petersson ym. 2019, 376.)

5.2 Vaikutukset seksuaaliväkivallan miesuhrille

Basilen ym. (2022) tekemässä tutkimuksessa melkein 50 % miespuolisista raiskauksen uhreista koki välittömänä seurauksena huolta heidän omasta turvallisuudestaan ja olivat peloissaan raiskauksen seurauksena. Kymmenen prosenttia miehistä, jotka olivat seksuaalisen väkivallan uhreja, saivat sen seurauksena sukupuolitaudin. Miehillä, jotka ilmoittivat joutuneensa seksuaalisen väkivallan uhriksi, esiintyi huomattavan enemmän astmaa, HIV:iä/AIDS:ia, toistuvaa päänsärkyä, kroonista kipua, vaikeuttaa nukkua ja vakavaa vaikeutta kuulla, verrattuna miehiin, jotka eivät olleet joutuneet seksuaalisen väkivallan uhriksi. Toiminnan vaikeuksista pukeutumisen- tai kylpemisvaikeudet, keskittymisvaikeudet, muistamis- ja päätöstentekovaikeudet sekä vaikeus hoitaa asioita yksin esiintyi miehillä huomattavasti enemmän, jotka olivat joutuneet seksuaalisen väkivallan uhriksi verrattuna miehiin, jotka eivät olleet joutuneet uhriksi. (Basile ym. 2022, 14–15.) Alttilan ym. (2023) tekemän tutkimuksen mukaan entisen tai nykyisen kumppanin tekemän seksuaaliväkivallan aiheuttamista psyykkisistä seurauksista, kuten keskittymisvaikeuksista ja masennuksesta, kysyttiin henkilöiltä, jotka olivat kokeneet seksuaaliväkivaltaa kumppanin tekemänä. Tähän vastanneista miehistä yli puolet, eli 54 %, kertoi psyykkisistä seurauksista. (Attila ym. 2023, 68). Smithin ym. (2022) tutkimuksessa miehet, jotka olivat joutuneet raiskauksen tai yhdyntään pakottamisen uhreiksi, ilmoittivat tuntevansa pelkoa, olevansa huolissaan turvallisuudestaan, kokeneensa traumaperäisen stressihäiriön oireita, tarvinneensa terveydenhuollon palveluita sekä tukipalveluita ja osa ilmoitti joutuneensa jättämään menemättä töihin tai kouluun hetkellisesti. (Smith ym. 2022, luettu 16.10.2024.) Madjlessin ym (2024) tutkimus tukee sitä, että seksuaalinen uhriksi joutuminen on yhteydessä ahdistukseen, masennukseen ja traumaperäiseen stressireaktioon. Erityisesti uhriksi joutumisella ja traumaperäisellä stressireaktiolla oli vankka suhde tässä otoksessa liittyen uhriksi joutumiseen. (Madjlessi ym. 2024, 271.)

Alttilan ym. (2023) tutkimuksessa muiden kuin entisten tai nykyisten kumppaneiden tekemän seksuaaliväkivallan osalta fyysisistä seurauksista, kuten sukuelimiin tulleista vaurioista, mustelmista ja murtumista kertoi 4 % miehistä. Psyykkisistä seurauksista kertoi miehistä 2 %. (Attila

ym. 2023, 69.) Smithin ym (2022) tutkimuksessa melkein neljäsosa eli 23.1 % miehistä, jotka olivat joutuneet raiskatuksi, ilmoittivat saaneensa raiskauksen seurauksena fyysisiä vammoja, kuten mustelmia ja peräaukon repeämiä. Miehistä, jotka olivat joutuneet yhdyntään pakotetuiksi, 8.3 % ilmoitti fyysisistä vammoista ja 4.6 % ilmoitti saaneensa sukupuolitaudin tämän seurauksena. Miehistä, jotka kokivat sekä raiskausta että yhdyntään pakottamista samalta tekijältä, 33.2 % kärsi fyysisistä vammoista niiden seurauksena. (Smith ym. 2022, luettu 16.10.2024.) On olemassa riski, että naispuolinen tekijä tulee raskaaksi sen tuloksena, että on pakottanut miesuhrin emätinyhdyntään hänen kanssaan. Miehillä, jotka on pakotettu yhdyntään, ei välttämättä ole paljoa sanavaltaa tai tietämystä siitä, ovatko synnyttäneet lapsen heidän seksuaalisen kokemuksensa tuloksena. Vaikka pelko raskaudesta voi ilmetä eri tavalla ja harvemmin miesuhreilla, jotka ovat pakotettuja yhdyntään, sillä he eivät ole niitä, jotka todella kokevat raskauden, niin kontrollin puute suhteessa tähän asiaan voi vahvistaa traumaa miesuhreille. Sukupuolitautilien tarttuminen sukupuoliyhdyntään vuoksi on yksi fyysisistä haitoista pakotetun yhdynnän seurauksena. Vaikka monet sukupuolitaudit ovat suhteellisen helposti ja tehokkaasti hoidettavissa, jotkut voivat hoitamatta jääneinä aiheuttaa vakavaa sairautta ja komplikaatioita uhrille. Uhrin voi kokea emotionaalista stressiä, jos he ovat nolostuneita tai häpeävät saatuaan sukupuolitaudin, ja voivat olla huolissaan heihin mahdollisesti liittyvästä leimautumisesta. (Weare 2018, 121–122.)

Widanaralalagen ym. (2022) tekemässä tutkimuksessa miehet kertoivat, että heidän uhriksi joutumisen jälkeen heistä tuntui, että miesten raiskaus oli piilotettua ja näkymätöntä, ja jotkut korostivat, kuinka heidän hyväksikäytön jälkeiset kokemukset saivat heidät ymmärtämään, kuinka vähän he tiesivät miesten seksuaaliseksi uhriksi joutumisesta. Eräs mies kertoi, kuinka hänestä tuntui, etteivät perhe ja kaverit voineet täyttää hänen tarpeitaan, koska miesten raiskausta ei yleisesti tunnustettu ongelmaksi. (Widanaralalage ym. 2022, 1155–1156.) Donnen ym. (2018) tutkimuksessa useat haastatteluun osallistuneet miehet kuvailivat prosessia tunnistaessaan seksuaalista kokemustaan, joka voidaan tunnistaa tai luokitella seksuaaliseksi väkivallaksi tai pakottamiseksi. Useat osallistujat huomauttivat, että pakotetut tai väkivaltaiset seksuaaliset kokemukset olivat sellaisia, joissa suostumusta, sanallisesti tai muulla tavalla annettua, ei annettu tai peruutettu. Jotkut homoseksuaaliset osallistujat havaitsivat mahdollisen vuorovaikutuksen ei-toivotuuden seksuaalisten kokemusten ja maskuliinisten sukupuolienormien tunnistamiseen ja luokittelemiseen. He havaitsivat, että nämä normit kannustavat itsevarmaan seksin etsimiseen, mikä voi johtaa vaikeuksiin tunnistaa, milloin ”raja” on ylitetty. Seksuaalisen kokemuksen luokittelu ei-toivotuksi, pakotetuksi, tai väkijänteeksi voi olla lähtökohta seksuaalisen väkivallan uhriksi joutumisen kokemusten paljastamiseen ja palveluihin pääsemiseen. Osa tutkimukseen osallistuneista kertoi, että he eivät olleet puhuneet tai paljastaneet heidän kokemuksiaan, koska he eivät olleet ymmärtäneet, että heidän seksuaaliset kokemuksensa olivat olleet ei-toivottuja tai pakotettuja, kunnes vasta reilusti tapahtuman jälkeen. He päättelivät vasta jälkikäteen tai ystävien kanssa keskustelemalla, että heidän kokemuksensa olivat olleet seksuaalista väkivaltaa. (Donne ym. 2018, 194–195.) Myös Kekkosen ym. (2021) tekemässä kyselytutkimuksessa miehet kertoivat asiasta puhumisen vaikeuden haitanneen seksuaalisen väkivallan käsittelyä. Pahimmillaan miehet kokivat jääneensä avun ulkopuolelle sukupuolensa vuoksi. (Kekkonen ym. 2021, 11.)

Boylen ym. (2020) tutkimuksessa vaikka miehet raportoivat alhaisemmalla tasolla näyttäytymistä uhrin identiteetille kuin valkoihoiset naiset, nämä erot saavuttivat merkityksensä vain intensiivisen sosioemotionaalisen sitoutumisen kannalta. Miehet keskustelivat vähemmän todennäköisemmin läheisen kaverin ja perheen kanssa olevansa seksuaaliväkivallan uhreja kuin valkoihoiset naiset. Kun otetaan huomioon miehiin kohdistuvaan raiskaukseen liittyvä häpeä ja maskuliinisuuden heikkenemisen kokemus, ei ole yllättävää, että miehillä on vähemmän läheisiä siteitä,

jotka riippuvat tästä identiteetistä. Miehet, jotka identifioituivat vahvasti uhri-identiteettiin, raportoivat suurempaa surullisuutta ja yleistä ahdistusta, mikä viittaa siihen, että tämän identiteetin paljastamisella on seurauksensa. (Boyle ym. 2020, 339–340.)

Miesuhrit, jotka olivat pakotettuja yhdyntään, kertoivat kokeneensa emotionaalista ja psykologista traumaa. Tämä piti sisällään pelkoa, ahdistusta ja hätää, sekä muutoksia käyttäytymisessä naisia kohtaan sekä suhteissa naisten kanssa. Monet uhrit raportoivat emotionaalisesta traumasta liittyen siihen, että he pelkäsivät, ettei heitä uskota, leimautuneeksi tulemisesta mikäli he ilmoittaisivat, mitä oli tapahtunut ja/tai heidän maskuliinisuutensa heikentyvän. Näiden tunteiden olemassaolo yhdyntään pakotetuilla uhreilla on kiistatta olemassa ja sitä pahentaa hallitseva perinteinen sukupuolikäsitys, joka määrittää tietyt roolit miehille ja naisille. Miehillä on vastuu aloittaa seksi, ja he ovat seksuaalisesti kyltymättömiä, ja siksi heidän odotetaan aina suostuvan ja nauttivan seksistä. Jotkut miehet nimenomaisesti kertoivat, että he eivät ilmoittaneet kokemuksestaan poliisille tai kenellekään muulle, koska pelkäsivät tulla leimatuiksi tai että heitä ei uskota. Toinen korostettu emotionaalinen trauma kokemuksissa oli hallitsemattoman seksuaalisen kiihottumisen kokeminen, mikä mahdollisti miehet pakotettuun yhdyntään naispuolisen tekijän kanssa. Näin ollen miehet kertoivat tunteneensa heidän kehonsa ”pettäneen” heidät. Myös miesuhrit, jotka ovat pakotettu yhdyntään, ovat kertoneet siemensyöksyn olleen erityisesti traumaattista heille. (Weare 2018, 123–125.)

Kun miesuhrit ilmoittavat raiskauksesta, he paljastavat heidän haavoittuvaisuutensa ja avuttomuutensa, joka puolestaan voi aiheuttaa leimautumista, jonka luovat ne, jotka eivät ole heikkoja ja joilla on auktoriteettia, valtaa ja kontrollia eli poliisit. Tämä viittaa siihen, että kun leimautuneet raiskauksen miesuhrit ilmoittavat asiasta poliisille tai hakevat apua, heidän leimautumisensa voi metaforisesti ja symbolisesti siirtyä poliiseille ja kolmannen sektorin työntekijöille, mikä puolestaan voi aiheuttaa vastahakoisuutta uhrien kanssa tekemisissä olevien ”ammattilaisten” keskuudessa, yrityksenä estää tai välttää leimautumisen siirtymistä ja metaforisesti ”tartuttavan” heitä. Näyttää siltä, että poliisi epätodennäköisesti ottaa miehen raiskausta vakavasti leimaamalla uhreja. Näyttää myös siltä, että poliisi voi synnyttää uhrin kokemaa häpeää, nöyryytystä, hämmennystä ja syyllisyyttä, joka voi estää uhreja ilmoittamasta asiasta tai hakemasta apua, tai voi ajaa heitä jättäytymään rikosoikeusjärjestelmästä. (Javaid 2017, 176.)

Donnen ym. (2018) tekemässä tutkimuksessa haastatteluun osallistuneet miehet huomauttivat, että perinteiset sukupuolinormit kannustavat miehiä näyttäytymään vahvoina ja tunteettomina, tekemällä miehistä vähemmän kykeneviä paljastamaan ja käsittelemään seksuaalisen väkivallan kokemuksia. Osa osallistujista ilmaisivat, että kerrostuneet stigmaat liittyen seksuaaliseen väkivaltaan ja homoseksuaalisuuteen olivat voimakkaita esteitä kokemusten paljastamiselle. Joidenkin osallistujien mukaan, homoseksuaaleja miehiä ei kannusteta hakemaan apua tarpeisiinsa ja jätetään yksin seksuaalisen väkivallan kanssa, kumpikin vain, koska he ovat miehiä ja koska he ovat seksuaalivähemmistöjen ryhmien tai yhteisöjen jäseniä. Useat osallistujat huomauttivat, että sisäiset maskuliinisuuden normit, jotka monessa tapauksessa näyttävät vahvistavan käsitystä, että ainoastaan ”heikot” miehet tulevat raiskatuksi ja/tai hakevat apua. Yhteiskunnallinen stigma ”heikkona” olemisen ja ”ei tarpeeksi maskuliinisen” ympärillä estävät miehiä puhumasta heidän kokemuksistaan. Yhden osallistujan mukaan tämä johtaa siihen, että miehet häpeävät sitä, mitä tapahtui ja mitä ihmiset saattavat ajatella heistä. (Donne ym. 2018, 195.)

Donnen ym. (2018) tekemässä tutkimuksessa jotkut osallistujat kertoivat, että he eivät halunneet miettiä tai puhua traumaattisista tapahtumista, jotta he eivät ajattelisi itseään heikoksi tai tunnis-
taisi itseään uhriksi. Kokemusten miettiminen ja niistä puhuminen voi nostaa negatiivisia tunteita,

mitkä olivat haastavia käsitellä jopa silloin, kuin palvelun ammattilainen oli mukana. Joillekin osallistujista tämä johti hylkäämään ajatuksen avun hakemisesta ja itsenäisesti asian käsittelyn olleen heidän ensisijainen selviytymistapansa. Osallistajat huomauttivat, että kokemuksen psykologisen vaikutuksen piti saavuttaa tietty piste, ennen kuin heidän mielestään mies hakee apua. Jotkut kertoivat, että vain kun psykologinen vaikutus ilmeni ja he hakivat apua, he pystyivät tunnistamaan ja luokittelemaan mitä heille oli tapahtunut. Jotkut osallistajat kertoivat kokemuksista, joissa apua ei haettu, ennen kuin jonkinlainen asian laukaisija sai heidät huomaamaan, että se vaikutti heidän päivittäiseen toimintaansa. (Donne ym. 2018, 196.)

Widanaralalagen ym. (2022) tutkimuksessa miehet kertoivat vastuunottamisesta tapahtuneesta kyseenalaistamalla ja tarkastelemalla heidän käyttäytymistään ja luonnettaan. Eräs mies kuvaili käyttäytymistään, kuten liiallista juomista ja luonteen virheitä, naiiviutta ja epätoivoisuutta, joiden hän uskoi aiheuttaneen tapauksen. Toinen mies kuvaili, kuinka vastuullisuuden tunteet rajoittavat miehiä tunnistamasta itseään uhriksi, jonka tuloksena hänen tapauksessaan oli yli 30 vuotta kestänyt kieltäminen, että hänet on raiskattu. Samainen mies kertoi, kuinka itsensä syyttely auttoi häntä lieventämään hämmennystään ja lopulta tukahduttamaa ja sisäistämään hänen traumasensa. Kaikki osallistajat vaikuttivat samanaikaisesti tietävän, että vastuu on ainoastaan tekijällä, mutta myös jatkoivat itsensä pitämistä vastuussa siitä, mitä oli tapahtunut. Osallistujien tarve syyttää itseään liittyi usein tapojen tunnistamiseen, joilla he voisivat suojautua tulevilta hyväksikäytöiltä. Miehet kamppailivat sovittaakseen yhteen itsensä syyttelyajatuksia ja sitä tietoa, että he eivät olisi voineet estää hyväksikäyttöä. Nämä ristiriitaiset ajatukset johtivat korvaavien käyttäytymismallien sarjaan, joiden tarkoituksena oli lievittää heidän ahdistustaan. (Widanaralalage ym. 2022, 1158–1159.)

Widanaralalagen ym. (2022) tutkimuksessa osallistajat kertoivat käyttäneensä selviytymisstrategioita hyväksikäytön aiheuttamien tunteiden hallitsemiseksi. Eräs mies kertoi pelon ja vihan kuvaavan hänen uhriksi joutumistaan ja hän tunnisti, kuinka antisosiaalinen käyttäytyminen auttoi häntä saamaan takaisin itsetuntoa ja kontrollia. Sama mies kuvaili vaikeuksista ymmärtää ”asioita, jotka tapahtuivat”, ja huumeiden tuovan ainoan pakokeinon ”siitä ihmisestä”. Tuo kuvasi seksuaalisesta traumasta johtuvia psykologisia vaatimuksia, ja tähän tutkimukseen osallistujilla oli usein vaikeuksia järjeistää ja ymmärtää sisäistä psykologista tilaansa. Samoin toinen tutkimukseen osallistunut mies korosti, kuinka hänen uhriksi joutumisensa seksuaalinen luonne johti yhtäläiseen seksuaaliseen selviytymiskeinoon. Sama mies kuvaili tahdonvapauden menetystä, joka oli luontaista hänen fyysiselle ja seksuaaliselle olemukselleen, vaikka hänen oletettiin olevan vapaa tekemään päätöksiä siitä, kenen kanssa hän halusi harrastaa seksiä, vapauden menettäminen pakotti hänet ”holtittomaan” seksuaaliseen käyttäytymiseen. Miehen kertomus kuvastaa sitä, kuinka miespuoliset selviytyjät oikeuttavat liioiteltua käyttäytymistä keinona selviytyä traumasta ja menetyksestä. Kaikki tutkimukseen osallistajat jakoivat tunteen siitä, kuinka he tunsivat itsensä haavoittuvaiseksi hyväksikäytön jälkeen. Muut osallistajat esimerkiksi käsitelivät traumaansa etsimällä tappeluita. Osallistujien selviytymisstrategioita perustuivat toistuviin tarpeisiin, jotka korostivat maskuliinisuuden roolia heidän psykologisissa tarpeissaan ja haavoittuvuuksissaan. Eräs mies kertoi, kuinka toisten miesten tunnustus ja kunnioitus ei ollut neuvoteltavissa oleva asia, joten raiskatuksi tulemisen jälkeen hän etsi tappeluita muiden miesten kanssa, vaikka se tarkoittaisi itsensä satuttamista näin tehdessä. Sama mies katsoi, että stereotyyppisesti vahvojen miesten tunnustuksen saaminen oikeutti tuon riskin. (Widanaralalage ym. 2022, 1159–1161.)

Stereotyyppi siitä, että mies aina arvostaa ja nauttii seksuaalisesta kanssakäymisestä, erityisesti silloin, kun kyseessä on seksuaalisesti aggressiivinen nainen, antaa ymmärtää, että miehet eivät

koe negatiivisia emotionaalisia tai psykologisia seuraamuksia, kun he ovat pakotettuja yhdyntään naisen kanssa. On olemassa maskuliinisuutta ympäröivien stereotyyppien rooli, mikä lisää miesten arvoa seksuaalisten kokemusten kautta, ja siten määrää, että miesten tulisi nauttia kaikesta seksuaalisesta kontaktista naisten kanssa. Niin kutsuttu ”lucky boy” -syndrooma olettaa, että sellaiset seksuaaliset kokemukset, joissa miesten ei tarvitse ”tehdä töitä” saadakseen seksiä, vahvistavat heidän maskuliinisuuttaan, ja siten ovat erityisen nautinnollisia heille. ”Lucky boy” -syndrooman levinneisyys on sellainen, että jotkut miesuhrit voivat olla kykenemättömiä tai haluttomia tunnistamaan negatiivisia tunteita, jotka liittyvät pakotettuun yhdyntään, tai vaihtoehtoisesti he voivat yrittää vähätellä kokemustensa vakavuutta ja haittoja. Tämä voi johtaa siihen, että miesuhrit, jotka ovat pakotettuja yhdyntään, voivat epäonnistua tunnistamaan itseään uhriksi. (Weare 2018, 123.)

Miesten sukupuoleen kohdistuu odotuksia sekä maskuliinisuuden muotoja ja kuvauksia, joita miesten odotetaan ilmentävän, mukaan luettuna raiskauksen miesuhrit. Heidän kuvataan ja odotetaan olevan vahvoja, voimakkaita, kovia ja hallitsevia. Yhteiskunta ei odota miesten joutuvan raiskauksen uhriksi, ja että miehen raiskaus haastaa raiskauksen miesuhrien näkemyksen siitä, millaista on olla mies ja aiheuttaa ongelmia siinä, kuinka he käsittelevät maskuliinisuuttaan. Miesten raiskauksella, joka haastaa raiskauksen uhrin maskuliinisuuden, on useita seurauksia. Esimerkiksi he voivat vetäytyä yhteiskunnasta, he voivat olla haluttomia ottamaan yhteyttä rikosoikeusjärjestelmään, tai he voivat kamppailla tullakseen toimeen alistetun maskuliinisuuden kanssa, koska hegemonista maskuliinisuutta on vaikea ilmentää oltua sellaisen rikoksen uhri, jonka katsotaan edelleen usein vaikuttavan naisväestöön. (Javaid 2017, 139–140.) Tekijän sukupuolesta riippumatta, miehet kokevat uniikin kaksinkertaisen stigman (leimautumisen), joka vaikuttaa itsemäärittelyyn ja itsensä paljastamiseen väärinkäytöstä. Miehet tekijöinä kohtaavat yleensä väärinkäsityksiä, stereotyyppioita ja oletuksia heidän seksuaaliseen suuntautumiseensa, kun taas naisten tekemä seksuaalinen hyväksikäyttö katsotaan usein suotuisaksi, normatiiviseksi tai siirtymäriitiksi, josta voi kehuskella. (Elkins ym. 2017, 117.) Jaivaidin (2017) löydökset osoittavat toistuvasti, että miehen raiskaus ei ainoastaan vaikuta ja haasta miehen hegemonista maskuliinisuutta, mutta vaikuttaa myös, ja saa miehen kyseenalaistamaan omaa seksuaalisuuttaan. Raiskauksen miesuhrit voivat pelätä, että yhteiskunta, valtio ja vapaaehtoisvirastot voivat leimata, vieraannuttaa tai marginalisoida heidät heidän homoseksuaalisuutensa takia tai oletetun homoseksuaalisuutensa takia, sillä jotkin uhrit eivät välttämättä identifioitu homoiksi. (Javaid 2017, 154, 156.)

6 Johtopäätökset

Tutkimuksessa etsittiin vastauksia siihen, millaisia piirteitä on miesten kokemalla seksuaaliväkivallalla sekä kuinka se vaikuttaa miesuhreihin. Tutkimuksessa nousi esiin muutamia erilaisia piirteitä koskien miesten kokemaa seksuaaliväkivaltaa. Tarkkaa määrää miesten kokemalle seksuaaliväkivallalle ei ole, mutta tutkimuksessa prosentuaalinen vaihteluväli oli 14–71 %. Keskimääräisesti prosentuaaliset määrät olivat kuitenkin hieman päälle 20 % tutkimuksissa. Ainoastaan yhdessä tutkimuksista määrä oli huomattavasti muita tutkimuksia korkeampi.

Tutkimuksessa havaittiin, että seksuaaliväkivallan tekijöinä on sekä naisia että miehiä. Tutkimuksessa hieman vaihteli se, onko tekijä useammassa tapauksissa mies vai nainen. Suurimmassa

osassa tapauksista tekijä oli uhrille tuttu henkilö, kuten nykyinen tai entinen kumppani. Tutkimuksessa havaittiin lisäksi, että miesuhrien keski-ikä oli suhteellisen nuori, 24,7 vuotta. Myös seksuaaliväkivallan tekijöiden keski-ikä oli suhteellisen matala, sen ollessa 25,8 vuotta.

Tutkimuksessa seksuaaliväkivallan muodoista esille nousivat muun muassa ei-toivottu pussailu, koskettelu ja hyväily sekä seksiin/yhdyntään pakottaminen. Päihteet, joko alkoholi tai huumeet, liittyivät seksuaaliväkivallan kokemuksiin useissa tapauksissa. Monissa tapauksissa miesten päihtymystilaa käytettiin hyväksi, jotta miehet saatiin esimerkiksi pakotettua yhdyntään tekijän kanssa. Tutkimuksissa miehet kertoivat, että eivät voineet päihtymyksen vuoksi joko ilmaista suostumustaan tai estää sitä, mitä heille tapahtui.

Tutkimuksessa nousi esille muutamia erilaisia tapoja, joita naiset käyttivät hyväkseen, että saivat miehen harrastamaan seksiä kanssaan. Näistä varsinkin sanallinen uhkailu nousi esille tutkimuksessa. Tutkimuksessa havaittiin, että fyysisen voiman käyttö oli vähäisemmässä roolissa, kun kyse oli naistekijästä. Tästä voisi päätellä, että naiset ennemmin käyttävät sanallista uhkailua, pakottamista ja kiristystä saadakseen miehen harrastamaan seksiä kanssaan. Naiset ovat monesti fyysisesti heikompia kuin miehet, jolloin naisille voi olla helpompi käyttää sanallista uhkailua kuin fyysistä voimaa.

Tutkimuksessa havaittiin, että seksuaaliväkivallalla on miesuhrille monenlaisia vaikutuksia. Tutkimuksessa nousi esille, että seksuaaliväkivallan vaikutukset ovat sekä fyysisiä että psyykkisiä. Fyysisinä vaikutuksina miehet raportoivat saaneensa seksuaaliväkivallan seurauksena esimerkiksi mustelmia sekä esimerkiksi erilaisia repeämiä genitaalialueille. Psyykkisinä vaikutuksina miehet kertoivat saaneensa esimerkiksi traumaperäisen stressihäiriön oireita sekä tuntevansa esimerkiksi pelkoa kokemuksen seurauksena. Seksuaalisen väkivallan katsottiin olevan myös yhteydessä masennukseen ja ahdistukseen.

Maskuliinisuus ja sen heikentyminen seksuaalisen väkivallan seurauksena tuli ilmi useammassa eri tutkimuksessa. Miehet kokivat, että heidän maskuliinisuutensa oli heikentynyt uhriksi joutumisen seurauksena. Tähän on vaikutusta myös sillä, että osa miehistä koki, että seksuaaliväkivalta on enemmän naisiin kohdistuva asia. Seksuaaliväkivallan uhriksi joutuminen vaikutti myös siihen, että miehet kokivat olevansa heikkoja, kun ovat joutuneet uhreiksi. Tutkimuksessa tuli ilmi, että vieläkin elää hyvin vahvat sukupuolikäsitteet, joiden mukaan miesten tulee olla vahvoja. Myös sellaisia käsityksiä tuli tutkimuksessa ilmi, että miesten pitäisi aina haluta seksiä ja nauttia siitä. Tällaiset ajatukset luovat paineita miehille ja saavat heidät esimerkiksi kokemaan häpeää siitä, että ovat joutuneet seksuaaliväkivallan uhriksi ja tämä voi aiheuttaa sen, että miehet eivät halua tai uskalla puhua asiasta eivätkä myöskään hae apua. Leimaantumisen pelko oli vahva tunne monilla miesuhreilla. Miehet pelkäsivät esimerkiksi, että heidät leimataan homoseksuaaleiksi, vaikka he olisivat heteroseksuaalisia. Tämä oli esillä varsinkin, jos tekijä on ollut mies. Osalla miehistä avun hakeminen saattoi viivästyä, sillä he eivät osanneet tunnistaa kokeensa seksuaaliseksi väkivallaksi, kuin vasta myöhemmin tapahtuman jälkeen.

7 Pohdinta

Naisten kokema seksuaalinen väkivalta ja naisiin kohdistuneet seksuaalirikokset ovat usein enemmän esillä monissa paikoissa. Asiaan vaikuttaa varmasti hyvin paljon se, että tilastojen valossa naiset kokevat enemmän seksuaaliväkivaltaa kuin miehet. Tämän myötä olen itse saanut aika hyvän käsityksen siitä, millaista tämä väkivalta on naisia kohtaan. Kuitenkaan itselleni ei ole niin tuttua se, että millaista seksuaaliväkivaltaa miehet kohtaavat sekä vaikuttaako se samalla tavalla miehiin kuin naisiin. Tästä on herännyt mielenkiinto aihetta kohtaan ja tutkimuksen tekemiseen tästä näkökulmasta.

Tutkimuksen tavoitteena oli tuoda tietoa siitä, millaista on miesten kokema seksuaaliväkivalta ja kuinka se vaikuttaa miesuhriin. Tutkimukseen käytettiin tutkimusmenetelmänä kirjallisuuskatsausta, mikä mielestäni sopi hyvin kyseiseen tutkimukseen, sillä tällä tavalla aiheesta sai hyvän yleiskuvan. Aiheesta löytyi verrattain hyvin artikkeleita, jotka sopivat tämän tutkimuksen tekemiseen, minkä vuoksi kirjallisuuskatsaus oli mahdollinen tutkimusmenetelmä. Tutkimuksen olisi voinut tehdä myös esimerkiksi haastattelemalla seksuaaliväkivallan uhreja, jolloin olisi saanut enemmän tietoa millaista seksuaaliväkivaltaa miehet kokevat Suomessa. Kuitenkin tutkimukseen löytyi myös pari Suomessa tehtyä tutkimusta, jotka antoivat melko samanlaisia tuloksia kuin muissa maissa tehdyt tutkimukset, joten tämänkin tutkimuksen tuloksia voi jollain tasolla soveltaa myös siihen, millaista miesten kokema seksuaaliväkivalta on Suomessa. Tutkimuksessa aiheeseen ei menty kovinkaan syvälle, jotta tutkimuksesta ei tullut liian laaja. Mielestäni tutkimuksessa onnistuttiin täyttämään tutkimuksen tavoitteet ja tuomaan tietoa miehiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta.

Seksuaaliväkivallan tapauksissa päihteillä oli useissa tapauksissa vaikutusta uhriksi joutumiselle. Tästä voi ehkä päätellä sitä, että sellaiselle henkilölle, joka on päihtynyt, voi olla helpompi tehdä seksuaalisia tekoja ilman hänen suostumustaan, sillä uhrin on vaikeampi estellä tapahtuvaa. Päihtymystilan hyväksi käyttäminen voisi ainakin olla naistekijän käyttämä taktiikka, sillä silloin ei tarvitse käyttää niinkään fyysistä voimaa, vaan uhri ei pysty estelemään tapahtumaa, kun on esimerkiksi liiallisen päihtymyksen vuoksi sammunut. Ehkä myös tilanteissa, joissa tekijäkin on itse päihtynyt, voi olla tilanne, että tekijällä lähtee itseltään estoja, jolloin tekijä voi tehdä ronskimmin asioita toisille. Tämä ei tietenkään oikeuta ketään tekemään seksuaaliväkivaltaa toiselle.

Seksuaalirikollisuus on piilorikollisuutta, joka esimerkiksi tapahtuu asunnoissa. Seksuaalirikokset tulevat harvemmin tästä johtuen esimerkiksi poliisin tietoon, ellei uhri ilmoita itse asiasta. Tutkimuksessakin nousi esille, että jotkut miehet ovat jättäneet seksuaaliväkivallan kokemuksistaan ilmoittamatta esimerkiksi poliisille, sillä he ajattelivat, ettei heitä uskota. Tähän ehkä liittyy se, että seksuaalirikokset nähdään vieläkin hieman enemmän naisiin kohdistuvina rikoksina. Lisäksi monesti tällaiset tapaukset ovat ”sana sanaa vastaan” tapauksia, mikä voi vielä estellä uhria ilmoittamasta asiasta.

Suomessa tehtyjä aiheeseen liittyviä tutkimuksia ei ole tehty hirveästi, vaan suurin osa tämän tutkimuksen tekemiseen käytetyistä tutkimusaineistosta on saatu eri maiden tutkimuksista. Yhtenä kysymyksenä aiheeseen liittyen tuleekin, onko tutkimustulokset hyödynnettävissä, kun mietitään miesten kokemaa seksuaaliväkivaltaa Suomessa. Tutkimustulokset olivat pitkälti samanlaisia, jotain pieniä eroavaisuuksia löytyi, vaikka tutkimuksia oli tehty eri maissa. Näin ollen voisi

pohtia tuloksen olevan samankaltainen myös Suomessa tehtynä. Myös Suomessa tehdyt pari tutkimusta antoivat samankaltaisia tuloksia.

Monissa tutkimuksissa miesuhrien keski-ikä oli suhteellisen nuori. Jotkut tutkimukset oli tehty koskemaan nuoria aikuisia, joka osaltaan vaikuttaa asiaan, mutta asiaa tuli ilmi myös sellaisissa tutkimuksissa, jotka koskivat vanhempaakin väestöä. Jäin pohtimaan tutkimusta tehdessäni, mikä vaikuttaa tähän. Yhtenä syynä mietin sitä, voiko asiaan vaikuttaa se, että osaan seksuaaliväkivallan kokemuksista liittyi päihteet ja juhliminen. Ehkä nuoret enemmän käyttävät päihteitä ja käyvät juhlimassa, mikä altistaa heitä seksuaaliväkivallan kokemuksille. Asiaan voi varmasti vaikuttaa myös tutkimuksessa selvästi esiin noussut leimaantumisen pelko ja yhteiskunnalliset sukupuoli käsitteet. Nämä ovat enemmän ehkä juurtuneet vanhempaan väestöön ja sen myötä heillä voi olla vaikeampi tuoda asiaa esimerkiksi poliisin tai muiden henkilöiden tietoon.

Tutkimuksessa nousi vahvasti miesuhrien leimaantumisen pelko seksuaaliväkivallan kokemuksen seurauksena. Miehet pelkäävät, että heidän maskuliinisuutensa heikentyy tai että heidät leimataan homoseksuaaleiksi seksuaaliväkivallan uhriksi joutumisen seurauksena. Tämän kaltaista leimaantumisen pelkoa ei naisilla ole välttämättä ole ainakaan niin vahvasti kuin miehillä. Mielestäni on mielenkiintoista, että miehet kokevat niin vahvana leimaantumisen pelon. Ehkä tähän osittain vaikuttaa se, että seksuaalirikokset nähdään enemmän naisiin kohdistuvina rikoksina. Vieläkin on olemassa lisäksi vahvat sukupuolikäsitteet, joiden mukaan miehen tulisi olla esimerkiksi vahva, eikä mies voi olla heikko ja joutua uhriksi.

7.1 Luotettavuus ja eettisyys

Tieteellinen tutkimus voi olla luotettavaa ja eettisesti hyväksyttävää sekä sen tulokset uskottavia ainoastaan, mikäli tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Peruseriaatteita hyvälle tieteelliselle käytännölle ovat luotettavuus, arvostus, rehellisyys ja vastuunkanto. Vastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta on ensisijaisesti tutkijalla. (TENK, päivitetty 22.4.2024.) Tämä tutkimus on tehty noudattaen hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita.

Tutkimuksessa tulee kunnioittaa tutkittavien yksityisyyttä, ihmisarvoa, itsemääräämisoikeutta sekä muita oikeuksia yleisten eettisten periaatteiden mukaisesti. Yksi merkittävä yleinen eettinen periaate on lisäksi välttää aiheuttamasta tutkittavana oleville ihmisille, yhteisöille sekä muille tutkimuskohteille aiheutuvia merkittäviä haittoja, riskejä tai vahinkoja. Tutkimuksen eettisyys ei rajoitu ainoastaan tutkittavien suojeluun. Tutkimuksen keskeisiin arvoihin ja eettisyyteen kuuluu myös pyrkimys tuottaa uutta ja merkityksellistä tutkimustietoa asiasta, josta ei tiedetä tarpeeksi. (Vuori, luettu 17.9.2024.) Tässä tutkimuksessa on käytetty materiaalina aiheesta jo tehtyjä artikkeleita. Tutkimuksella on pyritty tuoda uutta tutkimustietoa aiheesta, sillä kyseisestä aiheesta ei ole tehty Suomessa vielä kovin paljoa tutkimuksia. Tutkimus on tehty noudattaen yleisiä eettisiä periaatteita.

Aiheesta löytyy hyvin vähän suomenkielisiä tutkimuksia ja tämän myötä tähän tutkimukseen on käytetty suurimmilta osin englanninkielisiä artikkeleita. Englanninkieliset artikkelit on pyritty kääntämään suomen kielelle mahdollisimman tarkasti, jotta tekstin sisältö ei muutu käännösvaiheessa ja näin ollen luo virheellisiä tutkimustuloksia.

Tutkimuksen tulosten luotettavuuteen vaikuttaa se, että suurin osa tutkimuksista, joita tämän tutkimuksen tekemiseen on käytetty, ovat olleet kyselytutkimuksia. Tutkimukset ovat tehty satunnaisotannalla mutta joissakin tutkimuksissa on ollut suhteellisen pieni vastausprosentti. Tämän myötä tutkimusten yleistettävyyttä ei ole niin luotettava. Satunnaisotannalla on mahdollisuus antaa yleinen kuvaus tutkittavana olevasta aiheesta mutta siinä pitää huomioida se, kuinka yleistettävä satunnaisotannalla saatu tutkimustulos on. Kyselytutkimusten luotettavuuden arviointiin vaikuttaa myös se, pystytäänkö olemaan varmoja, onko kyselyyn osallistuneet henkilöt vastanneet totuudenmukaisesti asioihin. Luotettavuuteen vaikuttaa myös se, että osa ihmisistä voi kokea esimerkiksi seksuaaliväkivallan muodot eri tavalla, sekä osa ihmisistä eivät välttämättä edes koe joutuneensa seksuaaliväkivallan uhriksi, mikä osaltaan voi vaikuttaa tuloksiin. Tutkimuksessakin tuli ilmi tapauksia, missä ei ole osattu tunnistaa omia kokemuksia seksuaaliväkivallaksi, vaan se on osattu tunnistaa vasta myöhemmin, mahdollisesti useiden vuosien päästä, kun asiasta on keskustellut jonkun muun kanssa.

Tutkimuksen tulosten luotettavuuteen vaikuttaa myös se, että eri seksuaaliväkivallan muodot ovat määriteltäviä eri tavalla monissa maissa. Näin ollen esimerkiksi sellaiset tutkimukset, jotka on tehty Yhdysvalloissa eivät välttämättä ole täysin sovellettavissa Suomeen. Jokaisessa tutkimuksessa on tosin määriteltävä, mitä eri termeillä näissä tutkimuksissa tarkoitetaan. Näiden takia ei voida täysin yleistää esimerkiksi sitä, kuinka monet miehet joutuvat raiskauksen uhriksi.

Osaan tämän tutkimuksen tuloksiin käytetyistä tutkimusaineistosta ei ollut saatavilla tuloksia, kun vain yhdestä tutkimuksesta. Tämän myötä tämän tutkimuksen tulos on saatu sen mukaan, mitä kyseisessä tutkimuksessa on saatu tulokseksi. Mikäli asiasta olisi useampia tutkimuksia, voisi tulos olla erilainen tai vahvistaa tämän tutkimuksen tulosta.

7.2 Jatkotutkimukset

Aiheesta on tehty miesten näkökulmasta verrattain vähän tutkimuksia ainakin suomen kielellä ja tämän myötä aiheesta pystyisi tekemään jatkotutkimuksia monestakin eri näkökulmasta. Yksi mielenkiintoinen näkökulma voisi olla millaisia kokemuksia miesuhreilla on rikosoikeusjärjestelmästä ja tähän haastatella seksuaalirikoksen uhreja. Tämän avulla saisi hyvää tietoa siitä, että kokevatko miesuhrit saavansa oikeudenmukaista kohtelua esimerkiksi poliisin toimesta. Tuollaisen tutkimuksen avulla saisi lisäksi lisää tietoa asiasta, mikä tässäkin tutkimuksessa nousi esille, eli kokevatko he, että heitä uskotaan, kun he tuovat ilmi, että he ovat joutuneet seksuaaliväkivallan uhriksi.

Yksi mielenkiintoinen tutkimusnäkökulma aiheeseen voisi olla myös se, mitkä ovat erilaisia teorioita sille, miksi ihminen tekee seksuaalista väkivaltaa toiselle ihmiselle. Tällaisia tutkimuksia ei ole itselleni tullut vastaan, mitkä olisivat keskittyneet pelkkään seksuaaliseen väkivaltaan, vaan ne ovat olleet ylipäänsä väkivaltaan liittyviä. Tutkimusta tehdessä muutamassa eri lähteessä oli näistä kirjoitettu, mutta ne eivät soveltuneet käytettäväksi tähän tutkimukseen, joten asiaa ei ole käsitelty tässä tutkimuksessa.

Tutkimusta tehdessä vastaan tuli useaan otteeseen vastaan termi ”drug-facilitated sexual assault (DFSA)”. Tuo voisi olla myös yksi mielenkiintoinen tutkimusaihe. Tässä tutkimuksessa aiheita on tutkimustuloksissa sivuttu hieman, mutta mitenkään syvästi asiaa ei ole käsitelty. Tuosta aiheesta voisi tehdä useammasta eri näkökulmasta tutkimusta, kuten esimerkiksi kirjallisuuskatsauksen avulla. Käsittääkseni tästä aiheesta ei ole tehty ainakaan Poliisiammattikorkeakoulussa aikaisemmin tutkimusta.

Leimaantumisen pelko nousi vahvasti esille tutkimuksessa. Aihetta voisi olla mielenkiintoista tutkia enemmän, sillä tässä tutkimuksessa aihetta on käsitelty hieman, mutta ei kuitenkaan erityisen syväluotaavasti. Leimaantumisen pelko linkittyy vahvasti miesten kokemaan seksuaaliseen väkivaltaan, mutta se liittyy myös muuhun miehisyteen ja sen kokemuksiin. Varsinkin erilaisten väkivaltarikosten uhriksi joutuminen voi miehillä lisätä leimaantumisen pelkoa. Aiheesta voisi tehdä tutkimuksia monista erilaisista näkökulmista. Tähän voisi käyttää tutkimusmenetelmänä esimerkiksi kirjallisuuskatsausta ja tutkia jo olemassa olevaa tietoa, tai haastatella miehiä tähän tutkimukseen.

Lähteet

Aho, J. 2018: Pojat ja miehet seksuaalirikoksen uhrina. RIKU-lehti, 1/2018. Luettavissa: <https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-1-2018/pojat-ja-miehet-seksuaalirikoksen-uhrina/> Päivitetty 3.1.2023.

Attila, H. & Keski-Petäjä, M. & Pietiläinen, M. & Lipasti, L. & Saari, J. & Haapakangas, K. 2023: Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 : Loppuraportti. Helsinki, Tilastokeskus. Luettavissa: https://stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_temasivu/sukupuolistunut_v%C3%A4kivalta_ja_l%C3%A4hisuhdev%C3%A4kivalta_suomessa_2021_loppuraportti.pdf

Australian Institute of Health and Welfare (AIHW): Sexual violence. Luettavissa: <https://www.aihw.gov.au/family-domestic-and-sexual-violence/types-of-violence/sexual-violence> Luettu: 2.9.2024. Päivitetty 19.7.2024.

Basile, K. & Smith, S. & Kresnow, M. & Khatiwada, S. & Leemis, R. 2022: The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey: 2016/2017 Report on Sexual Violence. Atlanta, National Center for Injury Prevention and Control, Centres for Disease Control and Prevention. Luettavissa: <https://www.cdc.gov/nisvs/documentation/nisvsReportonSexualViolence.pdf>

Basile, K. & Smith, S. & Breiding, M. & Black, M. & Mahendra, R. 2014: Sexual Violence Surveillance: Uniform Definitions and Recommended Data Elements, Version 2.0. Atlanta, National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention. Luettavissa: https://www.cdc.gov/sexual-violence/communication-resources/sv_surveillance_definitions-2009-a.pdf

Bildjuschkin, K. & Ewalds, H. & Hietamäki, J. & Kettunen, H. & Koivula, T. & Mäkelä, J. & Nipuli, S. & October, M. & Peltonen, J. & Siukola, R. 2019: Väkivaltakäsitteiden sanasto. Helsinki, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Luettavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139150/URN_ISBN_978-952-343-211-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Boyle, K. & Rogers, K. 2020: Beyond the Rape "Victim"- "Survivor" Binary: How Race, Gender, and Identity Process Interact to Shape Distress. 35: 323-345. Sociological Forum. Luettavissa: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/socf.12584>

Cantor, D. & Fisher, B. & Chibnall, S. & Harps, S. & Townsens, R. & Thomas, G. & Lee, H. & Kranz, V. & Herbison, R. & Madden, K. 2020: Report on the AAU Campus Climate Survey on Sexual Assault and Misconduct. The Association of American Universities. *Westat*. Luettavissa: [https://www.aau.edu/sites/default/files/AAU-Files/Key-Issues/Campus-Safety/Revised%20Aggregate%20report%20%20and%20appendices%201-7_\(01-16-2020_FINAL\).pdf](https://www.aau.edu/sites/default/files/AAU-Files/Key-Issues/Campus-Safety/Revised%20Aggregate%20report%20%20and%20appendices%201-7_(01-16-2020_FINAL).pdf)

Codina, M. & Pereda, N. 2021: Characteristics and Prevalance of Lifetime Sexual Victimization Among Sample of Men and Women with Intellectual Disabilities. Volume 37, Issue 15-16.

Journal of Interpersonal Violence. Luettavissa: <https://journals-sagepub-com.polamk.idm.oclc.org/doi/full/10.1177/08862605211006373> Luettu 10.10.2024.

Council of Europe: Gender. Luettavissa: <https://www.coe.int/en/web/compass/gender> Luettu 14.10.2024.

Council of Europe: Peace and Violence. Luettavissa: <https://www.coe.int/en/web/compass/peace-and-violence> Luettu 15.10.2024.

Donne, M. & DeLuca, J. & Pleskach, P. & Bromson, C. & Mosley, M. & Perez, E. & Mathews, S. & Stephenson, R. & Frye, V. 2018: Barriers to and Facilitators of Help-Seeking Behaviour Among Men Who Experience Sexual Violence. Vol. 12(2) 189-201. American Journal of Men's Health. Luettavissa: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1557988317740665>

Elkins, J. & Crawford, K. & Briggs, H. 2017: Male Survivors of Sexual Abuse: Becoming Gender-Responsive and Trauma-Informed. 18(1), 116-130. Advance in Social Work Care Luettavissa: <https://journals.indianapolis.iu.edu/index.php/advancesinsocialwork/article/view/21301/20841>

European Commission: What is gender-based violence? Luettavissa: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en Luettu 24.9.2024.

Ioannou, M. & Hammond, L. & Machin, L. 2017: Male-on-male sexual assault: victim, offender and offence characteristics. Volume 14, issue 2. Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling. Luettavissa: <https://www.open-access.bcu.ac.uk/5757/1/loanou%20et%20al.%2C%202017.pdf>

Javaid, A. 2017: Male Rape, Masculinities, and Sexualities: Understanding, Policing, and Overcoming Male Sexual Victimization. University of New Castle, School of Geography, Politics and Sociology. Luettavissa: <https://theses.ncl.ac.uk/jspui/bitstream/10443/3922/1/Javaid%2C%20AR%202017.pdf>

Kekkonen, J. & Sarlin, T. & Pekkola, J. 2021: Normaalia väkivaltaa- miehet katuväkivallan koki-joina. Miessakit Ry:n raportteja 2020:1. Helsinki, Premedia Helsinki Oy. Luettavissa: https://www.miessakit.fi/wp-content/uploads/2021/12/Normaalia-va%CC%88kivaltaa_digi.pdf

Madjlessi, J. & Loughnan, S. 2024: Male Sexual Victimization by Women: Incidence Rates, Mental Health, and Conformity to Gender Norms in a Sample of British Men. 53:263–274. Archives of Sexual Behaviour. Luettavissa: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10794296/>

Merry, S. 2009: Gender Violence: A Cultural Perspective. Chichester, Wiley-Blackwell.

Niemi, J. & Kainulainen, H. & Honkatukia, P. (toim.) 2017: Sukupuolistunut väkivalta: Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma. Tallinna, Vastapaino.

Nollalinja: Väkivallan muodot. Luettavissa: <https://nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/> Luettu: 24.9.2024, päivitetty 30.4.2024.

Oikeusministeriö: Seksuaalirikoslaki. Luettavissa: <https://oikeusministerio.fi/seksuaalirikoslaki> Luettu 3.8.2024.

Petersson, C. & Plantin, L. 2019: Breaking with Norms of Masculinity: Men Making Sense of Their Experience of Sexual Assault. 47:372-383. Clinical Social Work Journal, Springer. Luettavissa: https://link.springer.com/article/10.1007/s10615-019-00699-y?platform=hootsuite&error=cookies_not_supported&code=e3fcc319-e995-499f-91af-8a548f40e3a7

Poliisi.fi: Seksuaalirikokset. Luettavissa: <https://poliisi.fi/seksuaalirikokset> Luettu 24.8.2024.

Prego-Meleiro, P. & Recalde-Esnoz, I. & Sordo, L. & Del Castillo, H. & Carcía-Ruiz, C. & Montalvo, G. & López-Cuadrado, T. 2024: Drug-facilitated sexual assault in youth nightlife contexts in Spain. Volume 233. Public Health. Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S003335062400218X>

Rikksentorjunta: Naisiin ja miehiin kohdistuva väkivalta. Luettavissa: <https://rikksentorjunta.fi/naisiin-ja-miehiin-kohdistuva-vakivalta> Luettu 15.10.2024.

Salminen, A. 2023: Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja halintotieteellisiin sovelluksiin. 2. tarkastettu painos. Vaasan yliopisto. Luettavissa: <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/15470/978-952-395-081-8%20%28PDF%29.pdf?sequence=2&isAllowed=y> Luettu 24.8.3034.

Smith, S. & Chen, J. & Basile, K. & Gilbert, L. Merrick, M. & Patel, N. & Walling, M. & Jain, A. 2017: The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey (NISVS): 2010-2012 State Report. Atlanta, National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention. Luettavissa: https://stacks.cdc.gov/view/cdc/46305#moretextPAmods.subject_name

Smith, S. & Chen, J. & Lowe, A. Basile, K. 2022: Sexual Violence Victimization of U.S Males: Negative Health Conditions Associated with Rape and Being Made to Penetrate. Volume 37, Issua 21-22. Journal of Interpersonal Violence. Luettavissa: <https://journals-sagepub-com.polaridm.oclc.org/doi/full/10.1177/08862605211055151> (Suljettu lähde) Luettu 16.10.2024.

Sutherland, J. & Amar, A. & Sutherland, M. 2014: Victimization and Perpetration of Sexual Violence in College-Aged Men and Women. Journal of Forensic Nursing. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/264989316_Victimization_and_Perpetration_of_Sexual_Violence_in_College-Aged_Men_and_Women

Terveyskylä.fi: Mitä on seksuaaliväkivalta? Luettavissa: <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaaliterveys/seksuaalivakivalta/mita-on-seksuaalivakivalta> Luettu 12.7.2024.

Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos (THL): Seksuaaliväkivalta. Luettavissa: <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/seksuaalivakivalta> Luettu 12.7.2024. Päivitetty 10.4.2024

Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos (THL): Sukupuolistuneen väkivallan yleisyys. Luettavissa: <https://thl.fi/aiheet/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/vakivalta-ja-hairinta/sukupuolistuneen-vakivallan-yleisyys> Luettu 1.8.2024. Päivitetty 2.7.2024.

Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos (THL): Väkivallan muodot. Luettavissa: <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot> Luettu 19.8.2024. Päivitetty 20.6.2024.

The Council of Europe: What is gender-based violence? Luettavissa: <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/what-is-gender-based-violence> Luettu 26.9.2024.

Tilastokeskus: Käsitteet ja määritelmät. Luettavissa: <https://stat.fi/tup/sukupuolistunut-vakivalta/kasitteet.html> Luettu 1.8.2024

Tolvanen, M. & Silvennoinen, E. 2023: Selvitys henkisen väkivallan rangaistavuudesta ja vainoamisen oikeuskäytännöstä Suomessa. Helsinki, Oikeusministeriö. Luettavissa: https://www.edilex.fi/ministerioiden_julkaisut/30640.pdf

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi. Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789520400118> Luettu 12.9.2024.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK): Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). Luettavissa: <https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk> Päivitetty 22.4.2024.

Vandiver, D. & Braithwaite, J. & Staffor, M. 2017: Sex Crimes and Sex Offenders: Research and Realities. New York, Routledge.

Vilkka, H. 2023: Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki, Art House Oy. Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789518849448> Luettu 12.9.2024.

Vuori, J. (toim.) 2021: Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tietoarkisto, Tampereen yliopisto. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/> Luettu 17.9.2024.

Weare, S. 2018: From Coercion to Physical Force: Aggressive Strategies Used by Women Against Men in "Forced-to-Penetrate" Cases in the UK. 47:2191-2205. Archives of Sexual Behaviour, Springer. Luettavissa: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10508-018-1232-5.pdf>

Weare, S. 2018: 'Oh you're a guy, how could you be raped by a woman, that makes no sense': towards a case for legally recognising and labelling 'forced-to-penetrate' cases as rape. International Journal of Law in Context. 14(1), 110-131. Cambridge University Press. Luettavissa: <https://www.cambridge.org/core/journals/international-journal-of-law-in-context/article/oh-youre-a-guy-how-could-you-be-raped-by-a-woman-that-makes-no-sense-towards-a-case-for-legally-recognising-and-labelling-forcedtopenetrate-cases-as-rape/8166CABA33BBE64EBBAD384E1FE13551>

Widanaralalage, B. & Hine, B. & Murphy, A. & Murji, K. 2022: "I Didn't Feel I Was A Victim": A Phenomenological Analysis of the Experiences of Male-on-male Survivors of Rape and Sexual Abuse. Victims and offenders, 17(8), 1147-1172. Luettavissa: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15564886.2022.2069898>